

KÖNYVTÁRI LEVELEZŐ / LAP

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség hír- és levelezőlapja

Régi siófoki nyarainak – Így üdültünk mi

Tartalom

Napló

Stabilitás – innováció – inspiráció (<i>fá</i>)	3
Az olvasóvá nevelés gyakorlati tapasztalatai: a házi olvasmányok kérdése, illetve a drámapedagógia alkalmazása (<i>Magdics Erika</i>)	5
Könyvtárostanárok és gyermekkönyvtárosok kihelyezett szekcióülése (<i>Oltai Judit–Szakmári Klára</i>)	12
Zsidai József (1934–2012) (<i>Burmeister Erzsébet</i>)	16

Közhírré tétetik

Cigányfesztivál Hajdúdorogon (<i>Jeles Erzsébet</i>)	17
Barangolás a Bódva-völgyben (<i>Halász Magdolna</i>)	19
Régi siófoki nyarainak – Így üdültünk mi (<i>Kovács Emőke</i>)	23
Táborozók Oroszlányban (<i>Takács Tímea</i>)	26

Külhomból jelentjük

Törökország (<i>Filó Krisztina</i>)	30
---	----

Isztembul: Boszporusz híd

Anatólia: Amfiteátrum

Szemle

Vidimus enim stellam eius... (<i>Kiss Zsuzsanna</i>)	39
---	----

Tudjon róla

Kitüntetések	15
Olvasni jó! – Fotózni jó! – Nevetni jó! Fotópályázat, 2012	42

E három fogalom jegyében tartotta meg negyvennegyedik vándorgyűlését a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) 2012. július 12. és 14. között Győrben, a folyók városában.

Az eseményen megjelent *L. Simon László* kulturális államtitkár is, aki már a sajtótájékoztatón bejelentette, hogy megszületett a terv a megyei könyvtárak átadására a megyeszékhely városok tulajdonába. Mint elmondta, a képlet ennél azért bonyolultabb, mert az állományuk a megyeszékhely városok tulajdonába kerül, az ingatlanok pedig az államéba. Hangsúlyozta, hogy mindenütt meg kell szüntetni a párhuzamosságokat, tehát az átszervezések után nem lehet az adott városoknak külön megyei, városi és településrészi könyvtárak. Az így létrejött,

egyesült intézmények „megyei hatókörű” könyvtárak lesznek. Megjegyezte, hogy az integrációban részt vehetnek a megyeszékhelyek egyetemi könyvtárai is, de ezt szakmailag nem tartja jó iránynak. Tudatában vannak és készülnek rá, hogy a változásoknak az önkormányzati és a kulturális törvényben is meg kell jelenniük. A nyitó plenáris ülésen ezekhez a gondolatokhoz még hozzátette, hogy a kormány stratégiai ágazatként tekint a kultúrára, és céljuk a megyei intézményrendszer hosszú távon stabil, kiszámítható működésének megalapozása. Elgondolkodtató volt ugyanakkor az a bejelentése, hogy átalakul a magyar Művelődési Intézet, két nagy igazgatósága lesz, egy oktatási és egy szakmai, amely a könyvtárakkal is foglalkozik majd.

Fotó: Dömsödy Andrea

Bakos Klára, az MKE elnöke kiemelte, hogy az idei vándorgyűlés lényegében a stabilitás, az innováció és az inspiráció hármass pillérén kibontakozó, új együttműködési rendszer alapjait kívánja létrehozni. A válsághelyzet okozta lépés-kényszerből lehetőséget kell teremteni, amihez alapvető szemléletbeli változásokra van szükség. A stabilitás nem a változatlanlanságot jelenti, hanem azt, hogy jól megalapozott elképzelésekkel, javaslatokkal, biztos lábakon állva, a hosszútávú fenntarthatóság követelményei mentén kell tervezni. Az innovációra a folyamatok minden pontján szükség van, az állandó változások újításokra készítetik a könyvtárakat is. Az inspiráció szerepe pedig egymás ösztönzésében, a szakmai összefogásban mutatkozik meg.

A nyitó plenáris ülésen a vándorgyűlés résztvevőit köszöntötte még *Szekeres Tamás*, a Széchenyi István Egyetem rektora, *Somogyi Tivadar*, Győr alpolgármestere, *Major Ernő*, a Megyei Intézményfenntartó Központ vezetője és *Figula Anikó*, a Széchenyi István Egyetem Egyetemi Könyvtár igazgatója.

Ezt követően *Bendzsel Miklósnak*, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnökének rendkívül izgalmas előadását hallgathatták meg a megjelentek *Nemzeti könyvtárügy: az emlékezet és képzelet fúziós erőműve* címmel. Mondandóját, Goethe gondolataiból kiindulva (a legtöbb, amit gyerekeinknek adhatunk: gyökerek és szárnyak), azzal kezdte, hogy a könyvtárnak egyszerre kell őriznie az emlékezetet és erősítenie a képzeletet, a társadalmat pedig a tudás köré kell megszervezni. Gyermkeinket az öt-hét évenként várható „önátprogramozásra” kell felkészítenünk, mert ma már nincsenek élethosszig hasz-

nálható technikák. Statisztikákra, elemzésekre alapozva kifejtette, hogy a kultúra rendkívül fontos gazdasági szerepet játszik, és ennek közgazdaságilag is meggyőző modellezéséhez felajánlotta a segítségét. Előadásának legfontosabb gondolata, hogy a fejlődés egyik lehetséges motorja, „fúziós erőműve” a birtokolt nemzeti kultúra, a szellemi tőke, ami sajnos nem jelenik meg az ország költségvetésében. Nincs bennünk annyi bátorság, amennyi az írekben volt például, hogy a válság, a gazdasági nehézségek idején növeljük a kultúrára szánt forrásokat, akár más területekről elvonva is. A magyar könyvtárügy viszont, megállapítása szerint, ilyen körülmények között is rendkívül jól teljesített, az egymást követő könyvtári stratégiák rendre aktuális célokat fogalmaztak meg, és azok meg is valósultak.

Másnap szekcióüléseken folytatódott a munka, amelyekről több előadás szerkesztett szövegét is olvashatják a Könyvtári Levelező/lap hasábjain, elsőként a következő oldalakon.

A záró plenáris ülésre minden szekció megfogalmazta üzenetét a vándorgyűlés témájával kapcsolatban, majd kihirdették, hogy a következő évi vándorgyűlés helyszíne Eger lesz.

A 2012. évi szervezők, az MKE, a Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár és Közösségi Tér, a Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesülete, a Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár, a Nyugatmagyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar könyvtára és a Széchenyi István Egyetem Egyetemi Könyvtár kiváló munkát végeztek, a programok kellemes környezetben, jó hangulatban, zökkenőmentesen zajlottak le, amihez minden közreműködőnek csak gratulálni lehet. ■

A házi olvasmányok kérdése

Miért nem olvasnak a mai fiatalok? – ez volt a témája az elmúlt évek egyik érettségi vizsgakérdésének magyar nyelv és irodalomból. Olyan érvelő esszé elkészítése volt a feladat, ami valóban gondolkodásra készítette a diákokat. Nagyon őszintén írtak arról, hogy ők hogyan viszonyulnak a kérdéshez. Jó tanulók és átlagos képességűek, olvasók és az olvasást kerülők egyaránt valódi válaszokat próbáltak adni. Láthatóan mindenki tisztában volt azzal, hogy Spiró György vitaindító gondolatai igazi gondokra hívják fel a figyelmet. Visszatérő kérdés magyartanárok és könyvtárosok számára is a házi olvasmányok kérdése.

Miért nem olvassák szívesen a diákok a kötelező irodalmat? Miben változtassunk és hogyan? Mit és hogyan olvassanak a diákok? Szükséges-e párbeszéd tanár és diák között?

Ezekre a kérdésekre kereste a választ Háda Ágnes, a Szabadhegyi Magyar–Német Középiskola magyartanára diákjaival, egy közös gondolkodás keretében.

A tanulók, szinte mindannyian, három fontos pontot jelöltek meg, ahonnan a problémák gyökerei erednek: az otthoni hatás hiánya, a nem megfelelő iskolai instruálás és az egyéni lustaság, szembenállás a követelményekkel.

Hogyan lehetne ezen változtatni? Miben változzon az iskola, a tanár hozzáállása? Ezek voltak a következő kérdések, amikre nagyon komolyan megpróbáltak választ keresni.

Az első javaslat az volt, hogy a „kötelezők” listája bővüljön, illetve lehessen több műből választani. Nagyon komolyan utaltak arra, hogy a nyárra feladott, öt-tíz könyvből álló lista sok. Ebből elolvassanak kettőt-hármat, de a tanórán súlyos szemrehányásokat kapnak azért, mert csak ennyivel végeztek. Mindeközben ők is jól tudják, hogy a harminc diákból húsz lapít, mert semmit sem olvasott.

A második fontos megállapítás az volt, hogy a tanár mellett a diák is ajánlhasson irodalmat.

Motivációként felvetették, hogy kapjon ötöst az, aki ráveszi egy társát, hogy olvasson el egy általa ajánlott művet.

Új ötletként merült fel: két ember kapjon egy regényt, amit szívesen mutatnának be (érdekes részletek felolvasása, filmrészlet), felkeltve a többiek érdeklődését.

Az a tanuló, aki többet elolvas, kap hasson magasabb értékelést.

* Háda Ágnes (házi olvasmányok) és Medei Erika (Comenius-projekt) kéziratot anyagainak felhasználásával

A fiúk és a lányok számára külön-külön olvasmányok legyenek egy bizonyos kor felett.

Többen tettek *konkrét javaslatot* az iskolai változtatásokkal kapcsolatban. Az első és a második évfolyamban a tanító néni sokat meséljen. Népmeséket, műmeséket, ismerteket, ismeretleneket. Úgy képzeltek, hogy az osztályban egy nagy szőnyeget helyeznek el, ahol a kicsik ülhetnek, fekdhetnek. Fontos, hogy ne érezzék, hogy feladatot oldanak meg, csak azt, hogy „jó itt, és a tanító néni szeret minket”.

A harmadik és a negyedik évfolyamnál mindenképp kivennék a *Kincskereső kisködmönt*, mert nagyon szomorúnak tartják, és véleményük szerint ez nem való még ennek a korosztálynak. Helyette Fekete István regényeit javasolták, illetve Mátyás királyról szóló mondákat.

Ötödik és hatodik évfolyam. A *Pál utcai fiúkról* megoszlottak a vélemények. Volt, aki nagyon szerette, volt, aki túl komornak tartotta. Itt merült fel először, hogy a fiúk és a lányok más-más könyvet olvashassanak. A lányoknak a *Két Lottit*, illetve lányos olvasmányokat javasoltak (pl. Pöttyös-könyveket, Brezinát), a fiúknak kalandregényeket, indiános könyveket. (Itt megjegyzem, hogy elfogyott a

konkrét könyvcím, csak témákat jelöltek meg és tanári segítséget javasoltak.)

Elgondolkodtató volt, hogy az *Egri csillagokat* határozottan középiskolai anyagnak vélik. Főként az elejét tartották nagyon lassúnak, sok-sok leírással, magyarázattal. Ha valaki túljutott az első nyolcvan-száz oldalra, onnantól már rendben volt minden, mert az akciódús részekről magával ragadta őket a történet.

Jókaival voltak a legnagyobb bajban. A *Kőszívű ember fiait* nehezen olvashatónak tartották. Problémát jelentett, hogy sok benne az idegen szó, romantikus-archaikus körülírás – ezeket kifogásolták. Az volt a véleményük, hogy egy Jókai-regény ismerete legyen kötelező, de lehessen választani több közül. A tanár differenciáltan irányítson: az érdeklődő diákok kapjanak több olvasnivalót, de ugyanakkor kapjanak jobb értékelést. Érdekes volt, hogy nem támogatták a klasszikus irodalom átírását, újraírását.

A kilenc-tizenkettedik évfolyamokon előtérbe került a tanári ajánlás és a diákajánlás együttes alkalmazásának kérdése. A párbeszéd elsősorban a tizenegyedik és a tizenkettedik évfolyam olvasmányai köré összpontosult, mert ebből a korosztályból kerültek ki a tanulók.

Tanári ajánlás tizenegyedik évfolyam – középszintre:

- Mikszáth Kálmán *A Noszty fiú esete Tóth Marival*, amely jól ábrázolja a dzsentriféletérzést, fordulatos a cselekménye, erős szerelmi szál található benne.

- Móricz Zsigmond *Pillangója* rövid történet kedves hősökkel, jól ábrázolja a paraszti világot. Pozitív a végkicsengése. Kielégíti a korosztály igényét, de bemutatja a küzdelmet és a boldogságot is.

• Jókai Mór *Aranyembere* kétszálú és érdekes cselekményű alkotás. A főhős karaktere bár romantikus, valódi hőst ábrázol.

• A lányoknak Jane Austine *Büszkeség és balítélet*, Charlotte Bronte *Jane Eyre*, George Sand *Mauprat* című könyve ajánlható. A regények mindegyikében erős akaratú nő a főszereplő, aki nem fél szeretni és erkölcsi elvei is vannak.

• A fiúknak Verne *80 nap alatt a Föld körül* (vagy egyéb Verne-mű) a választható olvasnivaló. A kalandor, erős férfikarakter. Életveszélyes kalandokban gazdag és teljes győzelemmel végződő történet, jó felkeltheti az érdeklődést.

• Feltétlenül ajánljuk legalább két színdarab megtekintését (pl. Ibsen *Nóra*, Molière *A fősvény*, *Tartuffe*, *Képzelt beteg* vagy a *Légy jó mindhalálig* musical).

A gyerekek megjegyzése: az osztály minden évben legalább egy alkalommal közösen menjen el színházba.

Tizenegyedik évfolyam – emelt szinten a tanári ajánlás:

Mikszáth Kálmán *Különös házasság* vagy *A fekete város*, Móricz Erdély-trilógiájának 1. része, John Updike *Eastwicki boszorkányok*, Nathaniel Hawthorne *Skarlát betű*.

Tizenkettedik évfolyam – középszinten a tanári javaslat:

• Bulgakov *Mester és Margarita* vagy Thomas Mann *Mario és a varázsló*. A diktatúra ábrázolása miatt ajánlható. A kétszálú cselekmény, mely látszólag különálló, arról szól, hogy szuverén lények vagyunk, és választhatunk jó és rossz között, de legalább éreznünk kell a különbséget. Ehhez a témához színházlátogatás

javasolt (Brecht *Koldusopera*), illetve Krúdy-filmnovellák, ahol az időkezelési technika jól érzékelhető.

• Karinthy Frigyes *Így írtok ti* (válogatva)

• Hemingway *Fiesta*, vagy *Akiért a harang szól*, vagy *Búcsú a fegyverektől*

• Örkény *Egypercesek*

• Rejtő Jenő *Három testőr Afrikában* vagy *Csontbrigád* – jó példája a nyelvi leleménynek, a humor bemutatásának. Fordulatos cselekményszöveg, biztos etika jellemzi a szereplőket.

Tizenkettedik évfolyam – emelt szinten a tanári ajánlás: *Utazás a koponyám körül*, vagy Merle *Két nap az élet*, vagy Sylvia Nasar *Egy csodálatos elme*.

Diákajánlások:

A tizedik évfolyamra: Hoffmann *Arany virágcserep* és Merle *Francia história* című művét többen olvasták és kedvelték. A tizenegyedik és tizenkettedik évfolyamosoknak Brown-regényeket, Agatha Christie-krimiket *Bridget Jones naplóját*, a *Gyűrűk urát*, a *Szent Johanna gimi* kötetét javasolták olvasásra.

Összefoglalásként

Tanárok és diákok együttgondolkodása, párbeszéde mindenképp hasznos. Egy- más gondolatainak, ötleteinek meghallgatása előbbre vihet bennünket és olvasásra ösztönözheti tanítványainkat. Egy- értelműen látszik azonban, hogy a diákok igenis várják és igénylik a személyes tanári útmutatást, olvasmányajánlást. Az pedig, hogy figyelembe vesszük a véleményüket, fontos számukra. Ettől nem érzik annyira kötelezőnek a feladataikat,

a választás szabadságának érzését élhetik meg az iskolai tanulmányaik folyamán. Az volna a szerencsés, ha helyi szinten, az adott gyermekanyag figyelembevételével lehetne kialakítani a házi olvasmányok számát és minőségét, meghagyva a választás lehetőségét. A jelenlegi törvényi szabályozás sajnos nem bővíti, hanem szűkíti ezeket a kereteket. Az feltétlenül lényeges, hogy az érdeklődés felkeltése mellett olvassanak a mai fiatalok és legyen lehetőségük megbeszélni olvasási élményeiket. A pedagógus felelőssége, hogy alakítsa a tanulók ízlésvilágát, olvasási kultúrájukat.

A drámapedagógia alkalmazása:
óvodáskorban, kisiskoláskorban,
serdülőkorban

– néhány gyakorlati példán keresztül

A drámapedagógia olyan módszer, amit minden korosztálynál alkalmazhatunk, ha kellőképpen szeretünk játszani és vállalkozó kedvűek vagyunk. Kiváló motivációs eszköz, és ösztönzi a gyermekeket – kicsiket és nagyokat – az olvasásra. 2007-ben, amikor jelenlegi munkahelyemre kerültem, óvoda, általános iskola és középiskola egy intézményegység keretében működött. Ezért minden korosz-

tály olvasáskultúráját és a hozzájuk vezető utat is szem előtt kellett tartani.

Óvodáskor

2010-ben a Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár és nyolc győri iskola együttműködve sikeresen vett részt a „Tudásdepó-Expressz” – TÁMOP-3.2.4/08/1 – A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében című pályázaton. Ez teremtett lehetőséget arra, hogy négy győri általános iskolában és a Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár Gyermekkönyvtárában drámapedagógiai foglalkozások valósuljanak meg. A rendezvények könyvtári környezetben zajlottak le óvodapedagógus-drámapedagógus vezetésével és bábszínész bevonásával. A drámapedagógus (*Frankó Kata*) jó időben elküldte az óvodákba a meséket, hogy előre megismerhessék az ovisok a történetet. A foglalkozások kezdetén közösen berendezték a környezetet. Az élményszerű mesemondást követően a kicsik „kellékeket” kaptak. A gyerekek teljesen a mese részeseivé váltak, közösen alkották meg a bábjátékos előadást.

Saját kezdeményezésre *Mese, mese, meskete* címmel kulturális bemutatót szerveztünk több alkalommal intézményünkben, a szabadhegyi óvodák számára. Ezen a rendezvényen a környékbeli óvodák főként meséket dolgoztak fel, a drámapedagógia eszközeit felhasználva.

Kisiskoláskor

Hagyományos programnak mondhatjuk a *Mesebirodalom* vetélkedő megszervezését a népmese napja alkalmából. Alsó

tagozatos diákok számára rendezzük meg Benedek Elek születésnapjához kötődően. Általában három mesét kell minden csapatnak elolvasnia, melyekhez a feladatok kapcsolódnak. A verseny feladatai közé mindig kerül egy olyan játék, amikor el kell játszani hang nélkül egy rövid részletet a meséből. A többieknek minél előbb ki kell találniuk, melyik meséből való a részlet. A lebonyolítás a *Most mutasd meg!* nevű játék elve alapján történik.

A könyvtári foglalkozásokon szintén alkalmazhatjuk a drámajátékot a kicsik számára is. Elsősorban bevezető jelleggel, első alkalommal használom, motivációként. Először élményszerűen elmondom a mesét. Olyan mesét szoktam választani, ami rövid, jól megjegyezhető és vidám. Ezután megbeszéljük a szereposztást. Ezt követi a mese előadása. Természetesen segíteni kell közben, de nagyon élvezik a gyerekek. Általában többször is eljátsszuk, más-más szereplővel. A legnagyobb sikere *A három pöszke* című mesének volt, de ajánlhatók Janikovszky Éva történetei is feldolgozásra. Konkrét könyvtári feladathoz, például a beiratkozás megtanításához is lehet használni a szerepjátékot. Választunk egy könyvtárost és egy olvasót, akik bemutatják, mit kell tenni, ha szeretnénk

beiratkozni egy könyvtárba. Természetesen előtte megbeszéljük, milyen adatokra van szükség. Általában minden gyerek el szeretné játszani. Nagyon hasznos feladatnak gondolom a helyes könyvtári magatartás kialakítása szempontjából is.

Serdülőkor

A drámajátékokat nagyobbaknál is használhatjuk. Egy vers vagy történet hangulati elemeit is megjeleníthetjük szoborjátékkal. Felhasználhatjuk regényrészletek feldolgozásához. Nagy sikere volt a Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár által rendezett hagyományos könyvtárhasználati versenyen a következő feladatnak. Egy kedvenc regény egy részletét kellett előadniuk a négyfős csapatoknak két percben. Nógrádi Gábor *Az anyu én vagyok!* című ifjúsági regényéből választottuk az átváltozás jelenetét. Más alkalommal a jövő könyvtárát kellett eljátszaniuk a versenyzőknek.

2011–2013 Multilateral Comenius Project. Az olvasás varázsa, önmagunk megismerése az olvasás által

Iskolánk, a Gyárvárosi és Szabadhegyi Főigazgatóság Szabadhegyi Magyar–Német Középiskola, 2011-ben *Pappné Kuster Klára* tanárnő sikeres pályázatának köszönhetően csatlakozott egy hét országot (Spanyolország, Törökország, Olaszország, Lengyelország, Románia, Görögország, illetve Magyarország) felölelő Comenius-projekthez, melynek témája az olvasás és önmagunk megismerése az olvasás által. A program, melynek munkanyelve az angol, jelenleg is tart, erről szeretnék tájékoztatást adni.

A program célja a tizennégy–tizen-nyolc éves korosztály olvasási szokásainak megismerése, az olvasáshoz való hozzáállás javítása, a partner országok irodalmába való betekintés. Diákjaink olvasóklub keretében, magyar szakos kollégák segítségével ismerkedhettek meg a partner országok legkiemelkedőbb irodalmi alkotásával.

Az olvasásra kijelölt könyvek listája a következő volt:

1. Nikos Kazantzakis: *Zorbász, a görög*
2. Kavafisz: *Válogatott versek*
3. Esterhazy Péter: *A szív segédigéi*
4. Radnóti Miklós: *Nem tudhatom*
5. Wislawa Szymborska: *Selected poetry*
6. Slawomir Mrozek : *Az Elefánt*
7. Zahrad: *Válogatott versek*
8. Orhan Pamuk: *Az ártatlanság múzeuma*
9. Miguel de Cervantes: *Don Quijote*
10. Garcia Lorca: *Válogatott versek*
11. Giovanni Boccaccio: *Dekameron*
12. Carlo Collodi: *Pinocchio*
13. Mihai Eminescu: *Esthajnalcsillag*
14. Mircea Eliade: *Bengali éjszakák*

A könyvek olvasása után a részt vevő diákok összegyűjtötték a leggyakrabban előforduló erkölcsi értékeket, majd ezek felhasználásával minden ország megalakította egy történet bevezetőjét. Ezek közül kiválasztva a legjobbat, folytatni kell a történetet, és végül megszületik egy színdarab angol nyelven, melyet 2012. december 10. és 14. között az olaszországi találkozón kell bemutatni.

A projekt keretében a tanulók összeállítottak egy huszonöt szóból álló angol–magyar szólistát az olvasás, irodalom témakörben, táblázat formájában. Ennek eredményeképp egy nyolc nyelv-

ből álló „szótár” készült el. Illusztrációkat készítenek a könyvekhez, melyeket kiállításon mutatnak be, s minden ország elkészíti nemzeti kulturális névjegyét is. Ez tulajdonképpen egy huszonöt diából álló PPT, amely kulturális szempontból bemutatja az adott országot.

Az első projekttalálkozóra, valamennyi partner iskola részvételével, a koordinátor iskolában, Pucioasában (Románia) került sor, 2011. november 6. és 12. között. Először valamennyi részt vevő iskola különböző előadások és prezentációk keretében bemutatkozott. Ezt követően megtekintették a román iskola olvasóklubjának működését, a megyeszékhelyen pedig az Írók Múzeumát. A diákok előzetesen elkészített munkáiból kiválasztották a projekt logóját. Megvitatták az iskolák által elkészített, olvasási szokásokat tükröző kérdőíveket, melyeket szülők, diákok és tanárok is kitöltöttek. Véglegesítették az elolvasandó és feldolgozandó könyvek és versek listáját. Megbeszélték, hogy milyen szempontok alapján készüljenek el a kulturális névjegyek. Őlteket cseréltek arról, hogyan készítsék el a rövid sztorikezdetet, melyre majd a saját színdarabot kell felfűzni. A projekt-találkozó örömteli eseménye volt a program weboldalának bemutatása, melynek elkészítését és folyamatos működtetését a lengyel koordinátor vállalta.

A második találkozó, ismét valamennyi partner iskola részvételével, La Palma del Condadóban (Spanyolország) zajlott le 2012. március 4. és 10. között. A cél ezúttal az volt, hogy bemutassák az elmúlt öt hónap alatt az olvasóklubokban végzett munkát, kiválasszák kötelező olvasmányainkból a fordítandó részleteket (angolról az anyanyelvekre és az anya-

nyelvre fordított külföldi szerzők munkáinak egy-egy részletét angol nyelvre). Továbbá megbeszélték a készítendő többnyelvű szótár témakörét és a szavak mennyiségét.

A magyar csapat prezentáció keretében adott számot az olvasóklub tevékenységéről, majd Federico Garcia Lorcaról készített anyagát mutatta be. A fogadó iskola igazgatója tájékoztatást adott az andalúz oktatási rendszerről. A spanyol kollégák irodalmi kiállítást szerveztek intézményükben, majd műhelymunka keretében próbálták maradandóvá tenni a látottakat és hallottakat. Különös hangulatot teremtettek Lorca megzenésített versei.

A harmadik találkozó Isztambulban volt, 2012. május 6. és 12. között. Itt arról adtak számot a csapatok, mit jelent számukra a Comenius-projekt, majd kiválasztották a nyertes sztorikezdetet. Zahrad-verseket szavaltak angolul és anyanyelvükön, amit megtisztelt jelenlétével az elhunyt költő özvegye is. Részleteket olvastak fel, ugyancsak angolul és anyanyelven, Orhan Pamuk *Az ártatlanság múzeuma* című regényéből. Frenetikus EU-napot rendeztek május 9-én, ahol minden nemzet elkészítette egy-egy jellegzetes ételét.

A program számunkra legnagyobb eseménye októberban (2012. október 15–19.) következik be, amikor vendéglátói leszünk a hat ország diákságának. Igyekszünk nagyon változatos és színes programot nyújtani a projekt résztvevőinek. Programunkban szerepel kirándulás, színházlátogatás, műhelymunkában való tevékenység, valamint a program előző találkozóinak hagyományát követve felolvasások: Esterházy Péter *A szív segéd-*

igéi című művéből, továbbá híres magyar költők verseinek felolvasása angolul, illetve a részt vevő országok nyelvén. (Sajnos Esterházy Péter külföldi elfoglaltsága miatt nem tudta vállalni a rendezvényen való részvételt.)

A harmadik találkozó lezárása után s a negyedik találkozó előkészületei közepette eredményként elmondhatjuk:

- Megismerhettük hat európai ország néhány jelentős írójának, költőjének nagyszerű alkotásait.

- Képesek voltunk olvasásra ösztönözni diákjainkat.

- Először került sor arra, hogy különböző szakmai munkaközösségek eredményesen működjenek együtt közös cél érdekében.

- Lehetőséget kaptak tanulóink arra, hogy megfogalmazhassák könyvélményeiket, elmondhassák gondolataikat és kifejezhessék érzelmeiket. Az olvasás mellett, annak kapcsán filmes és zenei élményeket is szerezhettek.

- Valamennyi csapattag eredményesen fejleszthette angol nyelvtudását, növelhette kommunikációs bátorságát. A kemény munkát péntek délutánonként át tudta hatni a humor és a jókedv, ami maradandóvá tette az élményeket és a szerzett ismereteket.

- A diákoknak lehetőségük nyílt mélyebben, behatóbban megismerni a partner országokat, szoros barátságok alakultak, s a nyelvtudásuk, nyelvhasználatuk is látványosan fejlődött.

A magyarországi hét után a program tovább folytatódik 2013. február 4. és 8. között Lengyelországban, illetve 2013. április 15. és 19. között Görögországban zárul le. ■

A vándorgyűlés programjához kapcsolódva igyekszünk lehetőséget biztosítani arra, hogy a vendéglátó város egyik iskolai könyvtárát is felkereshessék az érdeklődők. Ezért az idén Győrben a Könyvtárostanárok Egyesülete és az MKE Gyermekkönyvtáros Szekciója kihelyezett szekcióülést szervezett – *Magdics Erika* segítségével – a Városközponti Főigazgatóság Kossuth Lajos Általános Iskola könyvtárába, Győr Újváros részébe.

Az iskola igazgatója, *Papp Gyöngyi*, és könyvtárostánára, Oltai Judit, nagy izgalommal és gondosan előkészülve várta az érdeklődőket. Gyermekkönyvtárosok, iskolai könyvtárosok, kiadói szakemberek, olvasáskutatók és érdeklődők töltötték meg a könyvtár egyik termét, közel ötvenen. Szakmári Klára, a Könyvtárostanárok Egyesülete (KTE) elnöke, levezető elnökként meleg szavakkal köszöntötte a megjelenteket, külön kiemelve *Mészáros Antal* nyugdíjas győri könyvtárostánárt, aki annak idején bábkodott e könyvtár kialakításánál. Nagy örömet jelentett neki, hogy a könyvtárosok gondoltak rá.

Papp Gyöngyi igazgató bemutatta az iskolát, mely országos tehetségpontként működik. A tanulók döntő hányada halmozottan hátrányos környezetből érkező roma, akiknek nem csak tanulási nehézségeik vannak, hanem szociális és érzelmi hiányokkal is küzdenek, sok a sajátos nevelési igényű gyermek. Az iskola egyedi pedagógiai programjával próbálja segíteni a tanulókat és a szülőket is. Ősztől egy városrész-rehabilitációs programban vesznek részt konzorciumi partnerként, melyhez az évek óta működő *Pressley Ridge program* nyújtja az alapot. A program célja elsősorban a magatartásmódosítás, ami a konfliktusok kezelésén, az agresszió csökkentésén alapszik, és igénybe veszi a csoportban nevelés erejét. A pozitív visszacsatolásokkal, a kortárs csoport jelentőségének kiaknázásával, minták újratanításával és élménypedagógiai foglalkozásokkal ellensúlyozzák az alulmotiváltságot, a családok szegénységét. A pedagógiai munkát mentorok, osztályfőnökök, pszichológus, gyógypedagógus és ifjúságvédelmi szakember segíti. Bevonják az

érintett tanuló, tanulókat és szüleit is. Az iskolai könyvtárnak is jelentős szerepe van, mivel egyik terében zajlanak a kézműves tehetségműhely foglalkozásai, valamint a csoportos és egyéni feladatok megoldásához is használniuk kell a könyvtár szolgáltatásait. Az eddig elért eredmé-

Fotó: Dömsödy Andrea

nyek több területen is mutatkoznak már, mind a szülők, mind a pedagógusok és a gyerekek szempontjából. Az iskola célja a felzárkóztatás, az egyéni tehetségek kibontakoztatása, a jó kapcsolat a szülőkkel, és az alkotó pedagógiai munka. A végső cél az, hogy a tanulók jó része bejusson érettségit adó középiskolába és ott helytálljon.

Oltai Judit könyvtárostanárnak mutatta be az iskola épületeit, a könyvtár tereit és szolgáltatásait, valamint elemezte az elmúlt évek statisztikai adatait. Ezt követte a színes könyvtárpedagógiai munka ismertetése: Könyvtárhasználati órák magyar irodalom, magyar nyelvtan órákon. Szakórákhoz kapcsolódó DVD-k, videók megtekintése, megbeszélése. Szakórákhoz – különösen a történelemhez – képzés-állítások, dokumentumok, kézikönyvek megtekintése. Versenyeken való részvétel: *Bagoly mondja* műveltségi verseny, Kossuth-vetélkedő, roma tehetségnap, mesemondó- és egészségvédelmi verseny. Pályázatokon (*Regélő Győr, Hencidától...*, *Híres nők a történelemben*), műsorokon való részvétel: Internet Fiesta, könyvbemutatók, *Jelenet a jövő könyvtárából*. A programokról, az erőfeszítésekről szerényen szólt, minden diá-

nál a gyereket állítva a középpontba, bemutatva személyiségét. Munkájának sikerét, elfogadó, szerető személyiségének, hitének erejét mi sem bizonyítja jobban, mint egy volt tanítványa, *Horváth Csaba* jelenléte, aki valamást olvasott fel a könyvtárról és nevelőjéről, a közös örömről,

majd két rábaközi népdallal örvendeztette meg a hallgatóságot.

A következő előadó *Lukács Szabolcs*, a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. (KELLÓ) ügyvezető igazgatója volt, aki a legfrissebb tankönyves hírekkel ismertette meg a jelenlévőket. Megnyugtatta a könyvtárostanárokat, hogy a KELLÓ mindent meg fog tenni a zökkenőmentes átállásért, azonos feltételeket és egyenlő esélyeket biztosít a köznevelési intézmények számára. A tankönyvterjesztést a kizárólagos szakmai választás, az átlátható és számon kérhető áru- és pénzforgalom, a terjesztés garanciái és felelőssége, a pártatlan teljesítés jellemezze. Számításuk szerint ez húsz-harminc százalékos árcsökkenést jelent majd a tankönyvcsoomagok áránál.

Majd Magdics Erika, a Szabadhegyi Magyar–Német Középiskola könyvtárostánára osztotta meg gyakorlati tapasztalatait az olvasóvá nevelés folyamatáról, a kötelező olvasmányokról, a fiatalok bevonásáról és a drámapedagógiai alkalmazásokról. Az ő írása is olvasható a lapban.

Balogh Mihály, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum (OPKM) nyugalmazott főigazgatója, a KTE volt

elnökeként a vándorgyűlés hívszavait kérdésként feltéve vázolta az iskolai könyvtárak helyzetét. A „hol a könyvtáros boldogság mostanában” kérdésre kereste a választ. Szkeptikusan realista értékelésében először a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) szövegét felhasználva tett fel költői kérdéseket, melyek lényege a probléma felvetése, válaszása volt, a különféle válaszok kibekiben egyénileg születhettek meg. Stabilitás akkor, mikor az egész oktatásügy permanens átalakuláson esik át, egyik jogszabály után a másik, még követni sem egyszerű, nem hogy alkalmazni. Ugyanakkor az iskolai könyvtárak (is) úgy indulnak neki a tanévnek, hogy alapvető szabályozók, jogok, kötelezettségek tisztázatlanok. Ami az innovációt illeti, Balogh Mihály szerint „négyévente kényszerülnek tehát a könyvtárostánárok újratanulni a szakmai jogaikat és köteleseégeiket, miközben a kötelesegeik rendre azonnali hatállyal életbe lépnek, míg a jogaik különféle halasztó hatályú »csűr-csavarok« útvesztőiben kóvályognak”. Az elmúlt évek szakfelügyeleti jelentéseit feldolgozva, továbbgondolva újabb aggodalmaknak adhatunk hangot, mivel a lassú romlás jelei mutatkoznak. Felidézte az 1992-es sárospataki vándorgyűlést, amikor a honi közoktatás demokratizálódásának (és piacosodásának) hőskorában azt találta mondani: ahogyan a megrendelő társadalom a maga képére formálja az iskolát, a megrendelő iskola úgy formálja a maga képére a saját könyvtárát. Az OPKM-ben tervbe vett iskolai könyvtári stratégia kialakításához kidolgozott kérdőívek, a visszaküldési arányok és az adott válaszok is lehangoló képet adnak. Idézte *Bondor Erikát*: „Az iskolai könyv-

tári innovációk indítása a könyvtárostánár személyiségétől és érdeklődésétől függ a leginkább. Ha egy fenntartó jó iskolai könyvtárat akar működtetni, a megfelelő személyi feltételeket célszerű megteremtenie, jól képzett, kellő belső motivációjú könyvtárostánárt kell alkalmaznia.” A lehangoló külső körülmények, az elavulás és pénztelenség ellenére van, ahol él a könyvtár, és van érdeklődő, van jövő, de ez tényleg a könyvtáros személyiségétől is függ... A belső motiváció mellett a lehetséges külső motiváló tényezőket is felsorolta: A KTE könyvtár-pedagógiai pályázatai, a megjelentetett módszertani könyvek, publikáció a *Könyv és Nevelés* folyóiratban és annak elektronikus változatában, előadás konferenciákon (HUNRA), tanulmányok írása (*Fordulópont*). A Bod Péter verseny, az iskolai könyvtári világnap, hónap eseményei és a KTE-emlékérmekek. Balogh Mihály a következőkkel zárta szellemes, elgondolkodtató előadását: „A motivációs, inspirációs bővös kör nagyjából be is zárul. Mindezekkel azonban van egy nagy gond: itt elsöprő többségben magának a szakmának a belső inspirációs motívumairól s az ezekből gerjedő belső, személyes inspirációról beszélhetünk csupán, ugyanis kívülről érkező, a szűkebb szakmán túl eső pedagógiai vagy könyvtárügyi innovációs ösztönzésről nincs mit beszélni. Hamlet (és Bondor Erika) szavaival élve a többi itt is – néma csend...”

Szabó Judit, a Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár olvasószolgálati osztályának vezetője mutatta be a gyermekkönyvtári munkát, az együttműködést az iskolai könyvtárakkal, annak megújulását a TÁMOP-pályázat kapcsán. Meg-

újult, gyerek- és tinibarátság lett a honlap, szórólapok készültek, valamint *Szabó T. Anna* Holló Lalit, a könyvtár kabalafiguráját verselte meg. Számtalan programmal népszerűsítették a könyvtárt, a szolgáltatásokat, aminek eredménye a sokkal több látogató, használó. A Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár és gyerekkönyvtára valóban él, sokoldalú tevékenységet folytat, és nagyszabású tervekkel bővíti tereit és szolgáltatásait.

Érsek Nándor, a Scolar Kiadó vezetője ismertette a kiadó hitvallását, terveit, és bemutatta megjelent köteteiket. Kiemelte a különféle gyermek- és ifjúsági kiadók összefogását, hogy megvalósulhasson az igényes kiadványok megjelenítése és eljuttatása a piacra, a könyvtá-

rakba, végső soron az olvasókhöz. A szekcióülés végén *Bencsikné Kucska Zsuzsa*, a Gyermekkönyvtáros Szekció elnöke szólt a Vándorbagoly-díjról, melynek ideai kitüntetettje *Kalincsné Molnár Zsuzsa*, a Székesfehérvári Városi Könyvtár Sziget utcai tagkönyvtárának gyerekkönyvtárosa, amihez szívből gratulálunk.

A szekcióülésen *Jászberényi Balázs* origamiművész minikiállítása is látható volt, a szakmai-baráti beszélgetés a déli órákig jó hangulatban tartott. Köszönjük a vendéglátó iskolának és az előadóknak, szervezőknek az emlékezetes délelőttöt!

Az előadások prezentációi és a vándorgyűlésen készült fotók megtalálhatók a www.ktep.hu oldalon. ■

Kitüntetések

Fényes Elek-díjjal ismerte el a közigazgatási és igazságügyi miniszter

Nemes Erzsébet, a KSH Könyvtár főigazgatója munkáját.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) vándorgyűlésén emlékérmeket vehetett át

Beniczky Péterné, a székesfehérvári Kodolányi János Főiskola Könyvtárának nyugalmazott vezetője,

Dávid Boglárka, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Olvasószolgálati Osztályának helyettes vezetője,

Ferenczi Vera, a győri Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár Területi Könyvtári Szolgáltatási Osztálya könyvtárosa,

Ludasi Tünde, a salgótarjáni Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet igazgatóhelyettese,

Pardiné Mórocz Magdolna, a veszprémi Eötvös Károly Megyei Könyvtár közművelődési és módszertani csoport könyvtárosa,

Tavaszi Hajnal, a nagyváradai Bihar Megyei Könyvtár aligazgatója.

Az Év Fialat Könyvtárosa díjat

Lencsés Ákos, a budapesti KSH Könyvtár Olvasószolgálati Osztályának vezetője kapta.

Különdíjban részesült

Hicsik Dóra, a szabadkai Városi Könyvtár olvasószolgálati könyvtárosa.

A Kertész Gyula-emlékérem ez évi kitüntetettje

Fülöp Mária nyugalmazott bibliográfus Marosvásárhelyről.

Minden kitüntetettnek szívből gratulálunk, további munkájukhoz sok erőt, jó egészséget és támogató családi, szakmai háttérrel kívánunk!

Mély főhajtással veszek búcsút egykori főnökömtől és elődömtől, Zsidai Józseftől. Megrendüléssel fogadtam halálhíret, három hétre tervezett külföldi utazásom azonban már módosítani nem lehetett, ezért személyesen nem vehettem részt miskolci búcsúztatásán, majd dunántúli temetésén.

Jó vezető, jó könyvtáros, jó oktató volt. Nemcsak a saját könyvtárát irányította lelkiismeretesen és hozzáértéssel, hanem országosan is elismert szakemberként tisztelték. A gépészmérnök- és gazdászhallgatók pedig hosszú évtizedeken át meríthettek lendületes, érdekes történetekkel megtűzdelt, élvezetes előadásáiból.

Az ELTE Bölcsészettudományi Karán végzett magyar nyelv és irodalom–könyvtáros szakon, 1958-ban.

Vezetője volt az Országos Széchényi Könyvtár zirci Reguly Antal Tudományos Könyvtárának, majd 1959-től 1961-ig az ELTE Rektori Hivatal tudományos munkatársaként dolgozott, kulturális és tudományos ügyeket intézett. A Miskolci Egyetem (1990 előtt Nehézipari Műszaki Egyetem) Központi Könyvtárát 1961-től 1996-ig vezette, de utána is tevékeny maradt, 2003-ig nyugalmazott főkönyvtárosként folytatta elméleti kutatásait.

Rengeteget publikált, leginkább a könyvtárak működése, együttműködése, bekapcsolódásuk a szakmai ipari életbe és a felsőoktatásba témakörök foglalkoztatták. Tudományos munkásságának megkoronázása volt kandidátusi értekezése: *A könyvtárközi együttműködés elvi alapjai és meghatározó*

tényezői. Mintegy száz tanulmánya és szakmai írása jelent meg nyomtatásban.

Tagja volt az IATUL-nak, a műszaki felsőoktatási könyvtárak szövetségének, melyet 1967 és 1969 között elnökhelyettesként vezetett. 1978 és 1982 között a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke, az 1992-ben megalakuló Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiumának egyik alapítója, 1992-től az Állami UNESCO Bizottság információs albizottságának tagja. Főigazgatósága alatt számos rangos hazai és nemzetközi szakmai rendezvény résztvevője és szervezője.

1987-ben ismertem meg, amikor meglegezetten bizalommal felvett engem, többgyermekes fiatal nőt, az éppen elhunyt Nagy Gusztáv helyére. Ő már a '70-es években előre látta az akkor még számítástechnikának nevezett informatika könyvtári előretörését, hisz az országban az elsők között, az OMIKK és a veszprémi egyetem mellett, Miskolcon is bevezette a külföldi, főleg amerikai szolgáltató központok szakirodalmi adatbázisainak először offline, mágnesszalagokról történő, majd online kutatását. 1985-ben alakított ki a könyvtárban erre a célra külön termet, és nemcsak a kutatókra gondolt, hanem a hallgatókra is. Fontosnak tartotta és szorgalmazta a szakirodalom-kutatás akkor legkorszerűbb formájának széles körű oktatását.

Főigazgatósága alatt munkámat mindvégig támogatta. A '90-es években a számítógépek száma nálunk is rohamosan gyarapodni kezdett. Rám bízta az integrált rendszer bevezetését. Beszámolóimat mindig azzal kommentálta, hogy számára mindez ugyan kínai, de csináljam csak tovább, nem akadályozott.

2005-ben jómagam is főigazgató lettem. Nagyon sokat segített a kezdetekben, hogy végigolvashattam a könyvtár általa írt és összeállított történetét, melyben arról is sok szó esett, hogyan vezette az intézményt, milyen szempontokat érvényesített az egymást követő években hosszú vezetése alatt.

Tisztelt Zsidai Úr! Nyugodjon békében! ■

Április 8. a romák világnapja. A romák 1971-ben, Londonban rendezték meg első világkongresszusukat, amelyen az Indiából és további húsz országból érkezett küldöttek elfogadták a roma nép szimbólumát, zászlaját, mottóját, himnuszát, és április 8-át a romák világnapjává nyilvánították. Ilyenkor folyami szertartásokkal, illetve gyertyagyújtással ünnepelnek a romák a világ mintegy negyven országában, ezzel emlékezve arra, hogy mintegy ezer évvel ezelőtt indultak Indiából máig tartó vándorútjukra.

Április 8. az emberszeretet világnapja is. Na, azért nem kell keblünkre ölelni az egész emberiséget, mert az amúgy sem menne. Egyszerűen csak szenteljünk egy kicsivel több időt az embereknek, legyünk egy kicsivel türelmesebbek a körülöttünk lévő világgal. Ez nem is olyan nehéz, és legalább valami jót is tettünk az emberszeretet világnapján.

A hajdúdorogi Mészáros Károly Városi Könyvtár 2009-ben egy hagyomány alapjait rakta le.

Miért is kezdtem a romák világnapjának leírásával? Mert a 2. sz. Általános Is-

„Ne felejtsd, hogy ágrul lettél
szederfa alatt születél
s mint a röpke mag az ágrul,
úgy leszakadsz majd anyádrul
se apád,
se anyád,
se országod, se tanyád.”

(Babits Mihály: Cigánydal)

kola (mai neve Kalkuttai Teréz Anya Általános Iskola) megbízott igazgatójával, *Urgyán Tibor Györggyel* azon gondolkodtunk, hogy lehetőséget kellene adni az iskola gyerekeinek a bemutatkozásra. Ebbe az iskolába cigánygyerekek, valamint enyhe és középsúlyos fogyatékos gyerekek járnak. Az első fesztiválunkon csak az iskola diákjai vettek részt a városi könyvtár olvasótermében. Verset, mesét mondtak, énekeltek, táncoltak, báboztak, színes műsort adtak a jelenlévőknek.

2010-ben már meghívtuk az óvodák és az általános iskolák cigány származású gyerekeit, hogy mutassák be, ők mire képesek. Nem csalódtunk ekkor sem, hiszen mindannyian, szülők, pedagógusok, könyvtárosok és érdeklődők, jól éreztük magunkat. Már zsűri segítette munkánkat, mivel egy-egy kategóriában több gyerek szerepelt, és úgy döntöttünk, hogy rangsoroljuk a szereplőket. *Újfalusi Istvánné*, a cigány önkormányzat tagja, *Sári Erika*, a gyámhivatal vezetője, valamint *Farkasné Jurás Zsuzsa*, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat vezetője volt a zsűri tagja. Nagy örömmel hallgat-

tuk a gyerekek vers- és mesemondását. Újfalusi Istvánné (Kati néni) megköszönte a könyvtár dolgozóinak, hogy hagyományt teremtettek ezzel a rendezvényel. Egy kettévágott cigány kendőt adott az intézményvezetőnek, kifejezve köszönetét. A rajz kategóriában is csak a legjobbakat emeltük ki. Urgyán Tibor György, a 2. sz. Általános Iskola mb. igazgatója három darab mandalát ajánlott fel jutalmazásra. Az iskola diákjai (tizennégyen), a tavaszt köszöntötték versekkel, magyar és cigány nyelven. A gyerekek jutalmazását a TÁMOP-3.2.4-08/1-2009-0027 projektből finanszíroztuk.

2011-ben rajzpályázatot is hirdettünk a diákoknak, témája cigány vers vagy mese illusztrálása volt. Nagyon sok, (összesen hatvannyolc) pályamunka érkezett a felhívásunkra. *Monostory Viktória*, a Szent Bazil Oktatási Központ Gimnáziumának tanára válogatta ki a jók közül a legjobbkat. Nem osztottunk ki helyezést, csak a nyerteseket soroltuk fel korosztály szerint.

2012-ben negyedik alkalommal rendeztük meg a fesztivált. Jó volt látni az izguló gyerekeket és az őket nyugtatgató felnőtteket. A délelőtti folyamán volt vers (magyarul és cigányul), mese, tánc – igazán színes volt a program, ügyesen felkészült gyerekekkel. Ebben az évben

Kati néni (Újfalusiné) és Farkasné Jurás Zsuzsa intézményvezető töltötte be a zsűri szerepét. Éltre szóló élményben volt részünk. Igaz, ezt minden évben elmondjuk, de talán ez a fesztivál volt az, amely a legjobban sikerült.

A Kalkuttai Teréz Anya Általános Iskola diákjai közös műsort adtak elő. El kell mondanunk, hogy tökéletes volt a gyerekek és pedagógusok összhangja – a pedagógusok még a levegőt is egyszerre vették a szereplő gyerekekkel. A csillogó szempárok, egymás biztatása nagyon felemelő érzés volt számunkra. A gyerekek teljesítményét Farkasné Jurás Zsuzsa értékelte a zsűri nevében. Kati néni köszönetet mondott a városi könyvtárnak, hogy felkarolja a cigánygyerekeket és alkalmat ad kultúrájuk bemutatására. Kati néni, immár másodikkal, egy félbevágott cigány kendőt ajándékozott a könyvtár vezetőjének, szeretete és köszönete jeléül.

A fesztiválon a rajzpályázat eredményét is kihirdettük. A pályázat címe: *100 éves a Hajdúdorogi Egyházmegye. Romák és a kereszténység*. Több mint negyven rajz érkezett hozzánk. A munkákat ismét Monostory Viktória tanárnő értékelte. És felajánlott három darab rézkarcot a nyerteseknek. A Külügyminisztérium közkönyvtári pályázatának

köszönhetjük, hogy minden gyerek ajándékban részesült.

Nagyszerű dolognak tartjuk ezt a fesztivált. Lehetőséget adunk a gyerekeknek arra, hogy megmutassák kultúrájukat, szokásaikat, tanúbizonyságot kapunk arról, hogy vannak közöttük tehetséges, ügyes előadók, rajzolók és „kis” színészek. Ajánlom a könyvtáros kollégáknak, hogy próbálják ki településükön a miénkhez hasonló fesztivál szervezését. Kívánok ehhez jó munkát és sok sikert! ■

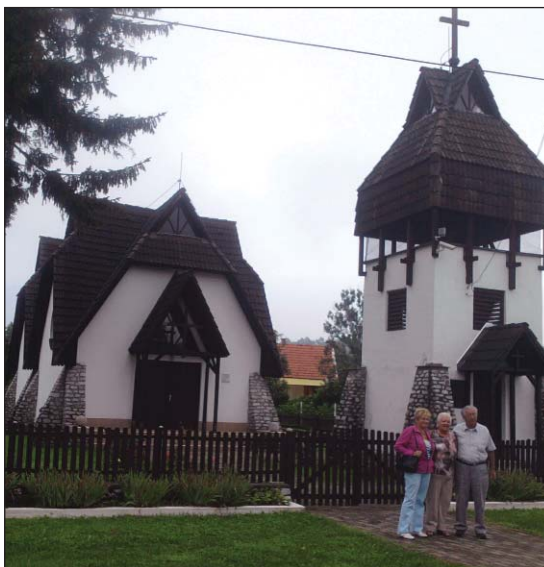
Barangolás a Bódva-völgyben

◆ Halász Magdolna

A Sárospataki Irodalmi Olvasókör egy napos kirándulást szervezett a Bódva-völgybe, hogy közelebbről megismerhessük, megcsodálhassuk a különleges természeti és kevésbé ismert kultúrtörténeti értékeit. Néhány családtag, külföldről hazaérkezett magyar rokonok is csatlakoztak hozzánk.

Július végén, szakadó esőben indulunk el Sárospatakról. Az odavezető hosszú úton elbűvölt minket a táj szépsége, észre sem vettük, hogy megérkeztünk programunk első helyszínére, Martonyiba. A Szalonna-hegység délkeleti része már az őskorban lakott volt, az itt fellelhető vasércet akkor is hasznosították. A kistelepülést Szent Mártonról nevezték el, majd Mátyás királytól bányászati jogot kapott. A vasércbányászat csak a huszonegyedik század első éveiben szűnt meg. A rendezett és tiszta község parkosított központjában látható a különleges formájú római katolikus templom és előtte egy harangláb. Az egyház igen aktívan tevékenykedő kurátora nem kis

büszkeséggel mutatta be a település egyik híres személyisége, Horváth István Ybl-díjas építész által megálmodott és 1988-ban átadott építészeti remekművet. A településről elszármazottak példaértékű felajánlásaiból, a helyi lakosság adományaiból megvalósult, kívül-belül modern kis templom védőszentje a Karmel-hegyi Boldogságos Szűz Mária. A szentélyben megcsodálhattuk a Szűzanya és Szent Márton fából készült szobrát is. A görög katolikus szertartás szerint

„...Gyermekkorom óta járom ezt a területet,
de még mindig sok újat találok rajta,napról
napra mindig szebbnek, elragadóbbnak látom.

Lehet, hogy a szülőföld mélyebb szeretete
okozza, a fülemben még ma is duruzsoló
bölcsoadal, vagy talán az omladozó várfalak,
a fehéren ragyogó tornyok,a tiszta paraszt-
házak... A táj lakóival elválaszthatatlanul
egynek érzem magam...”

(Szabó Béla: Bódva-völgyi képeskönyv)

is tartanak itt misét. A lakosság nagy része roma származású. Szorgalmasan dolgoznak, vigyáznak környezetük rendjére, tisztaságára, rendszeresen bekapcsolódnak a templom nagytakarítási munkálataiba is.

Ezután Szalonna településre látogatunk el. A Rakaca-patak torkolatánál alapított község nevét egy szláv személynévből vagy a közeli sós vizű forrás (slana voda) szláv formájából eredeztetik. Az itt áthaladó török hadak kegyetlen pusztítást végeztek, a lakosság nagy részét elhurcolták, de a település újjáépült. A falu közepén felkerestük a környék egyik legszebb, legértékesebb, torony nélküli református templomát, ahol az egyház presbiter asszonya színvonalas,

értékes és részletes tájékoztatójából megtudhattuk, hogy az eredetileg római katolikus templom legrégebbi része a XI. században épült, amelyhez a XIII. és a XV. században két szentélyt építettek. A törökök felgyújtották, de az itt élők helyreállították. 1589-től a református egyház templomaként működik. Ekkor meszelelssel tüntették el az értékes kora középkori freskókat, aztán 1922-ben és 1971-ben feltárták, felújították őket, azóta teljes szépségükben tündökölnek.

Különleges élmény volt a felbecsülhetetlen értékű freskók, faliképek, az 1801-ben készült festett szószék, a hangvető megtekintése közelebről. Megtalálták a korabeli oltár egy darabját is, amelyet kiegészítve az Úr asztalaként használnak. Nagyon érdekes látvány a templom kertjében, a fenyőfák között álló, 1765-ben fából készült harangláb is. Aztán felkerestük az 1800-as években épült Bónis-Gedeon kastélyt, is ahol jelenleg teleház és könyvtár működik. A kúria falán emléktábla jelzi, hogy itt élt és alkotott Kalász László, a Radnóti-, József Attila-, és Szabó Lőrinc-díjas költő. Kortárs irodalmunk jeles képviselője 1933-ban Perkupán született, a sárospataki főiskolán szerzett pedagógus diplomát. Ezután a hajdúszovátai, majd a szalonnai iskola kiváló tanára volt. 1984-től könyvtárosként is tevékenykedett. Irodalmi közéleti tevékenysége mellett a település szépségeit több rajzban és festményben is megörökítette. Hatvanhat évesen távozott az élők sorából, végső nyughelye szülőfalujában, Perkupán van. Az utókor számára a költő tíz verseskötete maradt hátra. Kis csoportunk az *Úgy, hogy mindenki hallja* című versével tisztelgett a költő emléke előtt.

Bódva-völgyi barangolásunk során közlől megcsodálhattuk az 1961-ben létesített, hatalmas rakacai mesterséges tavat, amelyben ötmillió köbméter(!) vizet tárolnak. A tó és környéke aktív pihe-nésre, kikapcsolódásra, horgászásra kiválóan alkalmas, reméljük, hogy a korszerű vendégváráshoz szükséges feltételek is folyamatosan megvalósulnak.

Ezután Szendrő következett. A rendezett kisváros központjában a Múvelődési Központ és Könyvtár egyik kedves munkatársa fogadott minket. Megtudhattuk, hogy az Árpád-kori település az Anjouk idején vásártartási joggal is rendelkezett, a XVI. században mezőváros, később vármegyei székhely lett, majd a szendrői járás székhelyeként működött. 1996-ban kapta vissza újból a városi rangját. Egyik nevezetessége a Bebek család által a XV. században építtetett Alsó-vár és a XVI. századi, olaszbástyás Felső-vár. Az erőd ura volt Bocskai István, I. Rákóczi György és Bethlen Gábor is. 1707-ben II. Rákóczi Ferenc parancsára robbantották fel. A Felső-várban jelenleg felújítási munkálatok folynak. Az Alsó-vár falmaradványaiból a református templom tornyát építtették fel, és fagalériával egészítették ki. Ezt sajnos a sokszí-nű programunk miatt csak kívülről néhettük meg. Ezután a gróf Csáki István

országbíró tervei alapján, 1694-ben épült, szépen felújított barokk kastélyt kerestük fel, amelyben a város közművelődési intézményei működnek. Megcsodálhattuk a kastély épületét, a nagytermet, a művészi kovácsoltvas kapukat. Itt látogatható a különleges Oktatástörténeti Gyűjtemény, amely Demjén István jeles művészstanár, volt pataki diák több évtizedes gyűjtőmunkájának köszönhetően a régmúlt csereháti iskolák értékeit mutatja be. Mindannyiunk számára kellemes emlékidézést jelentett a régi általános iskolai tanterem berendezése, a padok, a táblák, az egyes tantárgyak szemléltető eszközei, a korabeli tanszerek, füzetek megtekintése és a magyar diák tíz parancsolatának tanulmányozása. Ezután a híres Képfestőházat kerestük fel. A források szerint a XVII. században alakították ki a vár tornyából a népies barokk stílusú, többszintes épületet. Megtudhattuk, hogy a XIX. században képfestő mesterek tevékenykedtek itt. A különleges kélmeknek sokáig nagy sikerük volt a hazai és a külföldi piacokon. Ezután a képfestés technológiájába avattak be bennünket. Megnézhettük a különböző eszközöket, megismerhettük a műhelytitkokat, majd a kelme sokféle felhasználását egy kiállításon tekinthettük meg. Mindannyiunk nevében hálásan köszönjük a szíves fogadtatást, a szakyszerű, részletes és érdekes tájékoztatást!

Programunk következő színhelye az Aggteleki Nemzeti Park egyik különleges látnivalója, az Aggteleki Cseppkőbarlang volt. Csoportunk a Baradla-barlang aggteleki szakaszát egy rövid túra keretében (nagyjából másfél óra alatt) ismerhette meg. Fél száz méter magas, hatalmas sziklafalnál mentünk be a bar-

langba. A bejáratnál, a magaslaton, több emléktáblát láttunk. Az egyikén Kossuth Lajos, megyénk szülötte 1828-as látogatását jelzik. Arrébb a világörökség címet megörökítő márványtábla, aztán a nagy költőnk, Petőfi Sándor 1845. évi látogatását, majd a Vass Imre munkásságát megörökítő emlékjel látható. Először a túra vezetője ismertette a barlang történetét, nevének többféle magyarázatát, és azt, hogy az Aggteleki- és a Szlovák-karszt barlangjait 1995-ben az UNESCO Világörökség Bizottsága a világörökség részévé nyilvánította. Ezután az őseMBER által használt termeken átsétálva nézhetjük meg a különleges formájú, titokzatos cseppköveket. A Csont-teremben a tatárjárás és a törökök elől menekült emberek maradványait találták meg. A Teknősbéka-teremben teknősbéka, fácán, sas formájú cseppkő-képződményekben gyönyörködhattunk, de érdekes látvány volt a szószék formájú vagy az anyósnyelvnek elnevezett cseppkő is. A Fekete-teremben kormos cseppkövek bizonyítják, hogy itt volt az őseMBER kedvelt lakhelye. Itt olvasható a barlangot látogató híres emberek neve (Andrássy György, Andrássy Manó, Csokonai Vitéz Mihály, Eötvös József, Lehár Ferenc, Székely Bertalan, Markó Károly stb.). A Tigristeremben lenyűgöző látvány az oszlopok csarnoka. Különleges környezetben alakították ki a barlang hangversenytermét, a kiváló akusztika miatt számos zenei esemény színhelye ez. A rövid túra a fényjáték élményével és kellemes zenehallgatással zárult.

Rövid pihenés után indultunk Szinpetribe. Az egyutcás kis falu határában magasló, zöldellő dombon egy hatalmas, barna foltos szalamandrát pillantottunk

meg, amelyet apró fehér kövekből és barna földből készítettek el, a világ legnagyobb könyve reklámjaként. A település szélén, modern környezetben, egy hatalmas szobában helyezték el a Világ Legnagyobb Könyvét, amelyet Varga Béla és papíripari mérnök fia, Gábor készített el, huszonhat segéderő közreműködésével. A dokumentum 1420 kg, 346 oldal, a lapok 4 méter hosszúak és 3,6 méter szélesek. A borítója bőrből készült, és a foltos szalamandra ékesíti.

A könyv címe: *Örökségünk. A Gömör-Tornai karszt természeti és kultúrtörténeti értékei*. Színes képek díszítik a kötetet, és a Guinness-világrekordok közé is bekerült. Az épületben megnéztük a Gutenberg életével, munkálkodásával kapcsolatos reprezentatív kiállítást, majd kellemes, rövid sétát tettünk a kis tóhoz, ahol láttuk a működésben lévő vízikereket is.

Hazafelé, csak tisztos távolságból nézhattuk meg Edelényben, Kelet-Magyarország Fertődjében, az 1727 és 1730 között épült L'Huillier-Cobourg barokk kastélyt, amelyet több milliós támogatásból folyamatosan újítanak fel, szépítenek. A kastélyparkot 2013-ban nyitják meg az érdeklődők előtt.

Élményekben gazdagon érkezünk haza, és a következő kiránduláson folytatjuk a Bódva-völgyi barangolást. ■

A balatoni nyarak mindenkinek sokat jelentettek, jelentenek napjainkig. A siófoki Kálmán Imre Kulturális Központ (KIKK) és a Balatoni Regionális Történelmi Kutatóintézet (BRTK) és Könyvtár közös kiállítást rendezett Siófokon, a Szabadtéri Színpadon. Kiállításunk célja, hogy szórakoztató módon, korabeli képanyagokkal, plakátokkal, újságokkal, képeslapokkal, tárgyi emlékekkel idézzük fel az 1960-as, 1970-es és 1980-as évek legendás siófoki nyarait.

Az 1950-es évektől a Balaton partján megváltoztak az üdülési szokások. A politikai ideológia szerint a hangsúlyt a

munkásüdültetésre kellett helyezni. Ezért sorra nyíltak a munkásüdülők, államosították a csodás balatoni villanegyedeket. Az 1960-as évektől a Kádár-korszak vezetői felismerték, a Balaton mellett, hogy veszélyforrás, hiszen sok nyugati – „gaz imperialista” – érkezett hozzánk, komoly bevételt is jelenthet. Így a Kádár-érában nagy hangsúlyt fektettek a Balaton turisztikai erejének fejlesztésére. Sorra épültek a modern hotelek, szállodák, de a tömeges üdültetés kereteinek bővítése is folytatódott: kempingek, táborok,

SZOT-üdülők nyíltak tömegével. A magánemberek számára pedig adódott a lehetőség: kiadhatták kicsiny nyaralóikat. Megkezdődött az 1970-es években a Balaton sajátos, kétarcú, „Zimmer frei”-es korszaka. Ahogy maga a rendszer, úgy a nyaralás is kissé skizofrén képet mutatott: a hivatalos politika engedélyezte a nyugatiak beutazását, de a valutázás hivatalosan tiltott üzletág volt. Viszont így vált a Balaton a Nyugat és a Kelet sajátos találkozási pontjává, ahol minden nyáron leomlott a berlini fal és a vasfüggöny. A nyugatnémetek Mercedesszel, BMW-

vel érkeztek, aztán kipirosodva, Honcker-papucsban – balatoni szlengben: pacskerban – beállították a keleti rokonok is. Ekkor kinyílt a Mercedes csomagtartója, s abban a Fa szappantól kezdve a Haribo gumicukron át a dobozos italokig minden volt. Ahogy a balatoni találkozásuk megtörtént, tér és idő megszűnt, mindenki jól akarta érezni magát, a nyugatiak szeretettel fordultak az NDK-sok felé, és a magyar vendéglátókat is bőven ellátták munkával és borralalóval.

Ezt a sajátos atmoszférájú miliőt – amely Siófokra különösen jellemző volt – idézi meg a *Régi siófoki nyaraink – Így üdültünk mi* című kiállításunk, amely a

KIKK és a BRTK Könyvtár közreműködésével jöhetett létre, a könyvtár történeti gyűjteménye és Kazsoki István anyagaira épülve. A korabeli fotókon, plakátokon, képslapokon, reklámokon keresztül kaphat mindenki betekintést ebbe az érdekes időszakba, amelyre sokan – joggal – nosztalgiával tekintenek, s amely a fiatalok számára is nyújthat sok-sok újdotságot.

A kiállításhoz számos érdekesség is kapcsolódik: a helyszínen Retró Presszó üzemel és szintén ingyenesen, heti rendszerességgel – csütörtökönként – a Bala-

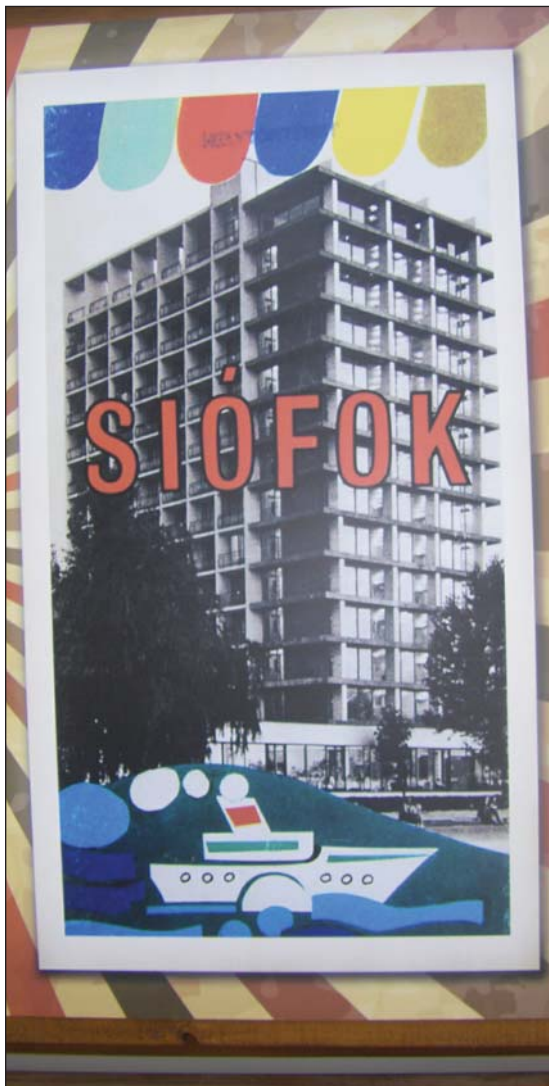

tonhoz kötődő, a tónál játszódó, kultikus-sá vált magyar filmeket vetítünk (pl. *Liliomfi*, *Szerelmes biciklisták*, *A veréb is madár*), vasárnap esténként régi slágerre táncolhatnak a kikapcsolódni vágyók.

A *Régi siófoki nyaraink – Így üdültünk mi* című kiállításunkat ajánljuk mindazoknak, akik felejthetetlen nyarakat töltöttek egykoron a Balatonnál. Azoknak, akik Cseh Tamás klasszikussá vált slágerét – Ó, a Balaton, régi nyarakon... – örömmel dúdolják ma is. S mindazoknak a fiataloknak, akik szeretnének egy kis betekintést nyerni a régi siófoki nyarak világába.

A kiállítás megtekinthető szeptember 9-ig, naponta 14-től 21 óráig (kivéve a színpadi produkciók idején). A belépés díjtalan. ■

RÉGI SIÓFOKI NYARAINK - ÍGY ÜDÜLTÜNK MI

A KIKK és a BRTK közös szervezése

A balatoni nyarak mindenki számára sokat jelentettek, jelentenek napjaink. Kiállításunk célja, hogy szórakoztató módon, korabeli képanyagokkal, plakátokkal, újságokkal, képeslapokkal, tárgyi emlékekkel idézze fel az 1960-as, 1970-es és 1980-as évek legendás, siófoki nyarait.

Kiállításunkat ajánljuk mindazoknak, akik felejthetetlen nyarakat töltöttek egykoron a Balatonnál. Azoknak, akik Cseh Tamás klasszikussá vált slágerrel – Ó, a Balaton, régi nyarakon... – örömmel dúdolják ma is.

S mindazoknak a fiataloknak, akik szeretnének egy kis betekintést nyerni a régi siófoki nyarak világába.

Az oroszlányi Gárdonyi Géza Városi Könyvtár 2012 nyarán négy táborba várta a gyermekeket. Mind a négy tábor nagy sikerrel zárult. A táborozók a kalandok, túrák és egyéb szórakoztató tevékenységek mellett természetesen a könyvtár rejtelseivel is megismerkedhettek.

A résztvevők által írt összefoglalók olvashatók a következő sorokban.

Kalandozó tábor

Időpont: 2012. június 18–22.

A résztvevők száma: 18 + 2 fő

A táborban egy izgalmas hetet töltöttünk el. Jól szórakoztunk a tatabányai kalandpark megannyi izgalmas játékszerén. Jártunk a Monostori Erőd itt-ott koromsötét kazamatáiban, ahol megismerhettük az egykor ott szolgált katonák világát. Vidám napot töltöttünk el Tatán: a városnéző vonaton tett kellemes utazás után vízre szálltunk, s körbehajóztuk az Öreg-tavat. A testmozgás sem maradt ki, Várgeztesen a vár megtekintése után sokat játszottunk a fák árnyékában. A meleg

napokon a finom fagyit hozott egy kis felfrissülést. Pénteken ebéd után a rossz idő miatt moziba mentünk, és egy vicces, aranyos filmet néztünk meg.

A kis csapat *Szűcsné Lopicz Julianna* és *Martonné Szabó Teréz* könyvtárossal kalandozhatott egy héten keresztül.

Eleink nyomán – néprajzi tábor

Időpont: 2012. június 25–29.

A résztvevők száma: 16 + 2 fő

Az oroszlányi Gárdonyi Géza Városi Könyvtár napközis táboraként az idén is sor került néprajzi tábor szervezésére. „Eleink nyomát” követve a táborozók évről évre kalandoznak népünk kultúrájában a néptánc, a népzene és más népi művészetek segítségével. Egy-egy nap folyamán a játékos néptánc tanulás, kézműves foglalkozások mellett sor került népi gyermekjátékok megismerésére is, így a táborlakók a Haraszthegy fűvén ismerték meg a „Ne nézz hátra, jön a farkas”, az „Itt csörög a mogyoró”, a „Gyertek haza, ludaim” kezdetű játékokat. A kézműves foglalkozásokon kóstolót kaptak a fazekas mesterségből, készítettek gyöngyékszereket és képkeretet, melybe a táborlakók egy-egy önfeledt pillanatról készült fotó került. A Brányicska oroszlányi gyermek-néptánc csoport vezetője, *Bíró Józsefné* segítségével két oroszlányi szlovák dalt és táncot is megtanultak a résztvevők.

Természetesen nem maradhatott ki a tábor programjából a fagyizás, a pancsolás a Csobbanó uszodában és a kirándulás sem. Úti célunk az idén a budapesti

Közlekedési Múzeum volt, ahol a kedves fogadtatás és a sok-sok látnivaló csak fokozta a táborozók jó hangulatát.

A táborlakók tartalmas és szórakoztató élményekben gazdag napokat töltöttek együtt, vezetőjük *Szlezákné Molnár Katalin* gyermekkönyvtáros volt.

Sajtkukac tábor – rágjuk át magunkat régiónk történetén

Időpont: 2012. július 2–6.

A résztvevők száma: 43 + 6 fő

Sajtkukac tábor. Már a név is izgő-mozgó, kirándulni szerető, az új felfedezések iránt nyitott táborlakókat sejtet. Ez így is van. Évről évre rekordgyorsasággal összeálló tábora ez az oroszlányi Gárdonyi Géza Városi Könyvtárnak, melyen negyven-negyvenöt általános iskolás korú gyermek vesz részt. Nagyon sokan minden évben bekapcsolódnak a tábor programjaiba, nem egy táborlakó négy, öt, sőt hat éven keresztül is kitart a „sajtkukac életérzés” mellett. Ez a tény is arra buzdítja a szervezőket, hogy rendre megújuló, érdekes úti célokat tartalmazó programot nyújtsanak a táborozóknak. Nem volt ez másként az idei évben sem.

Hétfőn a Pro Vértes Alapítvány vendégei voltak a táborlakók Csákváron. A nap a Geszner-házban található múzeum megtekintésével kezdődött, majd pusztabuszos kirándulással folytatódott. A nagy melegben kellemes lovas kocsi-kázás közben ismerkedhettek a gyerekek a Csíkvarsai-rét élővilágával, láthattak szürkemarhagulyát, ménest és csacsi-„ménest” is, vízibivalyt, kócsagot, őzet, ragadozó madarakat. Délután a korongozás rejtelseibe kóstolhattak bele a gyermekek.

Kedden délelőtt a Budakeszi Vadaspark állatvilágával ismerkedtek a gyerekek, ahol talán a legnagyobb élményt az állatsimogató nyújtotta. A padokon várakozás meghozta az eredményt, hiszen rövid időn belül már etethették zoosemegével az őzeket, muflonokat. A nap folytatásaként a Pál-völgyi cseppkőbarlangban tett izgalmas túra várt mindenkit. Különleges sziklaképződmények, kúrtók, lépcsők, létrák, és plusz 10 C° (a felszínen 36 C°), gondoskodtak a kellő izgalomról.

Szerdán az évek óta visszatérő, kihagyhatatlan fürdőzés várta a táborlakókat kedvenc strandjukon, a komáromi VVF szabadidőparkban. A nagy melegben felüdülést nyújtó pancsolás mellett a szinte folyamatosan működő csúszda hatalmas élményt nyújtott mindenkinek.

Csütörtökön a Ferihegyi Emlékpark és a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér látogatása szintén nagy sikert aratott. Az izgalmas biztonsági ellenőrzés után autóbusszal tett kirándulás során megnézték a gyerekek számos fel- és leszálló repülőgépet, a tűzoltóbázist, a radarállomást és az irányító központot, sok-sok érdekes információt gyűjtve a szakvezetőtől. Az emlékparkban pedig

belülről is megtekinthettek több személysállító gépet, kipróbálhatták a pilótafülkét, az utaskísérő feladatait, sőt a vontató autót is.

Pénteken ismét a természeté volt a főszerep. Kirándulást tettek a táborozók a Cuha-völgyi parkerdőbe. A Bakony szépségeiből ad ízelítőt ez a nagyjából kétszer hat kilométeres túra, melynek során színpalettát készítettek a gyerekek a virágzó növények egy-egy szirmát, levelét felhasználva. Az ideai szárazság miatt többnyire kiszáradt patakmeder mentén kialakított útvonal így is csodálatos természeti képződményeket, növénytársulásokat, mélyedéseket, sziklákat tárt a gyerekek szeme elé.

A táborlakók visszajelzései alapján az idén is sikerült olyan programot összeállítani, melyben mindenki megtalálta a számára legkedvesebbet, legizgalmasabbat, legérdekesebbet.

A tábor vezetője Szlezákné Molnár Katalin gyermekkönyvtáros volt.

Turbó tábor – összefogás egy ipari céggel gyermekeinkért
Időpont: 2012. július 30 – augusztus 3.
A résztvevők száma: 30 + 3 fő

A nyári szünetben példaértékű támogatást nyújtott az oroszországi BorgWarner Turbo Systems Kft. a munkatársainak. A multinacionális vállalat táborozási lehetőséget kínált az ott dolgozók 7–14 éves gyermekei számára.

A BorgWarner Turbo Systems Kft. és az oroszországi Gárdonyi Géza Városi Könyvtár közös tábora is nagy sikerrel zárult. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a harmincfős gyermekcsapat által megtanult és énekelt Turbó induló, mely a *Virágéknál ég a világ* dallamára született. Három, táborozásban tapasztalt kísérő felügyelte a táborozók minden lépését.

Hogy mi is történt velük ezen az élményekben dúskáló héten, az kiderül a Turbó-indulóból:

*Fiúk, lányok, harminchárman,
találkoztak Oroszlányon*

*Turbó nyár, néhány nap táborozik
a csapat.*

*Hétfőn buszunk Csákvárra vitt,
Geszner ház és Csíkvarsa-rét,
pusztabusz, cifra mén, korongozás
jó élmény.*

*Második nap itt a csocsó, a sok
jó könyv nekünk való.*

*Süt a nap, vár a strand, az uszoda
jó kaland.*

*Szerdán ismét buszra ültünk,
Budakeszin kikötöttünk,
nagy mackó, kis róka, muflon,
mókus, őzgida.*

*Cseppkövet rejt barlang mélye,
hatszáz lépcsőt másztunk érte.*

*Odalent tíz fok volt, izgalmas
egy túra volt.*

*Csütörtökön ügyeskedtünk,
nemezlabdát gömbölygettünk,
fagyiztunk, táncoltunk,
szlovák tájházban voltunk.*

*Utolsó nap kirándulás,
Cuha-völgyi barangolás,
bakonyi betyárok, BW-s pólót
kaptatok.*

*Véget ért a Turbó nóta, bezárult a
nyári móka.*

*Köszönjük! Köszönjük!
Jövőre is elmegyünk!*

Az ötnapos táborozási lehetőséget a BorgWarner munkatársainak ötlete alapján valósították meg a szervezők. Ezzel a

programlehetőséggel a BorgWarner Turbo Systems Kft. méltón képviseli a családbarát gondolkodásmódját!

Reméljük, a táborozásokban részt vett gyermekeknek legalább egy – ha nem több – kellemes nyári élményt tudunk nyújtani!

A nyári táborok képanyagából *Tábori emlékek* címmel kiállítás tekinthető meg könyvtárunk gyermekrészlegén 2012. augusztus 27-étől megközelítőleg egy hónapon keresztül. ■

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár
szeretettel meghívja Önt

2012. szeptember 4-én, kedden 17 órakor kezdődő

Forró nyomon

kortárs német nyelvű krimik kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja: *Kanyó Ursula*,
a Goethe Intézet könyvtárvezetője és
Pancsosz Alexandra, német nyelvi referens

A bűnügyi regényeket pár éve még lekicsinylően a ponyvairodalom közé sorolták. Német nyelvterületen azonban napjainkban valóságos reneszánszát éli a műfaj. A kiállítás Németország és Ausztria szépirodalmi színvonalú kortárs krimitermését mutatja be. A Goethe Intézet összeállításában tizenhat németországi és ausztriai kortárs krimi író portréját és legfontosabb műveiket mutatja be. A kiállítás anyagában a társadalomkritikai és történelmi krimin át a politikai és pszichothrillerig a legkülönbözőbb témák és stílusok képviseltetik magukat.

A tárlat megtekinthető szeptember 4-től
szeptember 21-éig az Átriumban

A rendezvény támogatója a Goethe Intézet

Helyszín:

Országos Idegennyelvű Könyvtár, rendezvényterem
1056 Budapest, Molnár utca 11.

További információ:
pancsosz.alexandra@oik.hu
zupan.veronika@oik.hu
www.oik.hu

Végre elérkezett a nagy nap, indultunk Törökországba! Nagyon vágytam ebbe a számomra ismeretlen országba, s amikor a Katalist könyvtáros levelezőlistán megjelent a felhívás az útra, azonnal jelentkeztem.

Az utat *Nemes Erzsébet*, a KSH Könyvtár főigazgatója és *Máté Csongor*, a Dolomiti utazási iroda vezetője szervezte meg, idegenvezetőnk *Fodor Gábor* turkológus volt. A programban egyaránt szerepelt történelmi helyszínek felkeresése, természeti csodák megtekintése, a nemzeti könyvtár meglátogatása, ismerkedés a török kultúrával és a helyi finomságok megkóstolása.

2012. június 15-én, kora reggel indultunk busszal Budapestről, a Keleti pályaudvarról. Hosszú nap állt előttünk, hiszen a végcél Bulgária fővárosa, Szófia volt. Kecskemét közelében és Szegeden felvettük néhány útitársunkat, majd nekivágtunk Szerbiának és Bulgáriának. Az utazás zökkenőmentesen haladt, gyorsan átjutottunk Belgrádon, a szerb–bolgár határnál kellett csupán két órát várakoznunk. Este kilenc órakor, bolgár helyi idő szerint tíz órakor értük el szállásunkat.

Szerbia

Szerb–bolgár határ

Másnap elindultunk a Szófiától 550 kilométerre található Isztambulba. Bulgária szép ország, hasonlít Magyarországra, leszámítva a magas hegyeket. Kora

Edirne: Szelim-mecset

délután érkeztünk a bolgár–török határhoz. Üdv Törökországban! Elsuhantunk Edirne, az ország legnyugatibb nagyvárosa mellett, láttuk távolról a Törökország legmagasabb minaretjeivel rendelkező Szelim-mecsetet.

Útközben a török nyelv sajátosságai-val ismerkedtünk meg. Az 1920-as évektől Atatürk török nyelvreformjának köszönhetően sok minden változott. Az oszmán nyelv korábban arab és perzsa szavakkal volt tűzdelve, s arab betűkkel írták. A mai hivatalos török nyelvben az

arab és perzsa szavak nagy részét mesterseges török szavakra cserélték, és a latin betűket használják. Az idősebbek a régi, a fiatalok a mai török nyelvet beszélik, sokszor nem értik egymást. A Koránt és a vallási szövegeket továbbra is arabul olvassák.

A magyar nyelvbe a török hódoltság idején sok török jövevényszó került, például: alma, kapu, kicsi, sok. A török betűk néhány eltérést leszámítva ugyanazok, mint a magyar betűk. A török nyelvtan azonban bonyolultabb, más a nyelvi gondolkodás, és más a mondatok szórendje.

Fűszerek

Ízelítőt kaptunk a jellegzetes török ételekből is. A leggyakoribb étel az erősen fűszerezett bárányhúsból készített kebab, általában nyársra vagy pálcikára felhúzva sütik meg. A turisták miatt csirkehúsból is készítik. Szintén kedvelt az apróra vágott báránybelsősegekből készült kokoreç, amit nyársra tekernek fel. Nagyon változatosak az előételek, általában padlizsánból és más zöldségekből készülnek. A török borok finomak, szintúgy a török sör, az Efes is. A csapvizet a török lakosság sem fogyasztja, az ásványvíz ajánlott. A legfinomabb török édességek pisztáciából és mézből készülnek, nagyon édesek.

Utazás közben megfigyelhettük a török közlekedést. Az országban nem fej-

lesztik a vasúthálózatot, a távolsági közlekedést modern buszokkal oldják meg. A városokban, falvakban dolmusokkal, magánkézben lévő, tizennégy fős kisbuszokkal, meghatározott viteldíj ellenében lehet utazni. Isztambulban nagy meglepetést okozott a hosszú metróbusz, ami hatékonyan, elkülönített földfelszíni útsávokon szállítja a lakosságot.

Rodostó: Rákóczi-emlékház

Aznap délután pillantottuk meg a csodásan kék Márvány-tengert, majd megérkeztünk Rodostóba, ahol II. Rákóczi Ferenc élt száműzetésben haláláig. Egykori ebédlőpalotájának rekonstruált másában található a Rákóczi Múzeum. A ház török idegenvezetője tökéletesen beszél magyarul, rövid előadást tartott nekünk, majd egyénileg is felfedezhettük az épület helyiségeit.

Isztambulba az esti órákban érkeztünk. Rövid pihenő után busszal elmentünk a Taksim téren lévő Kebap House étterembe vacsorázni. Útközben átkelünk a Boszporuszon és megcsodálhattuk a kivilágított Kék mecsetet és Hagia Szophiát. Nyüzsgött az éjszakai élet, mindenütt éttermekben vacsorázó embe-

Isztambul

reket, sétálókat, taxisokat láthattunk. Jól esett a sok előételből, kebabból álló, jellegzetes török vacsora.

A következő nap Isztambul gyalogos felfedezéséről szólt. Gyönyörű napsütésben indultunk. Először Konstantin oszlopát néztük meg, amelyet 330-ban Nagy Konstantin emeltetett a Római Birodalom új fővárosa kihirdetésének emlékére. Találkoztunk kétkerekű elektromos gépezettel (Segway) közlekedő rendőrökkel, akik engedték magukat fényképezni.

Isztambul: Konstantin oszlopa

A Hippodrom téren, a konstantinápolyi élet korábbi központjában, valaha lóversenypálya állt. Emlékműveinek egyike a Vilmos király szökőkút, amely II. Vilmos német császár 1898-as isztambuli látogatásának emlékére épült. A téren három oszlop található: III. Tutmosis fáraó obeliszkje (3500 éves) eredetileg Karnakban állt; a gyógyoszlopot a delphoi Apollóntemplomból hozatta Konstantin; a Konstantin-obeliszket egykor bronz lemezek takarták, ezeket azonban a negyedik kereszties hadjárat idején ellopták.

Rövid séta után a Kék mecsethez értünk, jellegzetessége, hogy hat minarettel rendelkezik. Cipő nélkül szabad csak belépni, s a puha szőnyegen sétálva lehet felfedezni a kék izniki csempékkel borított falakat, a hatalmas kupolákat, a mihrábot és a minbert, és az imádkozókat.

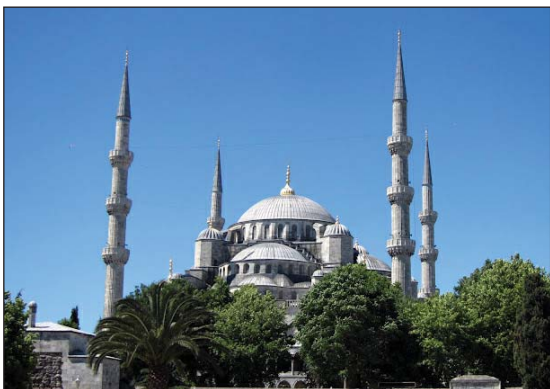
III. Ahmed szultán kútjánál hűsöltünk rövid ideig, majd beléptünk a Topkapi Palotába, amely az Oszmán Birodalom adminisztratív központja volt. Több kisebb épületből áll, és négy udvar veszi körül. Végigsétáltunk az első udvar platánokkal és rózsabokrokkal szegélyezett sétányán. Itt található a Szent Eiréné bizánci templom, a IV. században épült, és érdekessége az oszmánok által feketére festett kereszt. A második udvarban található a kórház, a pékség, itt vannak a janicsárok lakrészei és az istállók; a hárem és a díván, illetve a konyhák. A harmadik udvar egy gazdag kert, benne a kincstárral, a háremmel és III. Ahmed könyvtárával. A negyedik udvarról gyönyörű panoráma nyílik az Aranyszarv-öbölre és a Márvány-tengerre. Némi szabadidő után elhagytuk a palotát, majd megebédeltünk a belvárosban.

Következő programunk a Hagia Szophia megtekintése volt, amely a Kék mecsettel szemben áll. A bizánci építésű hajdani ortodox bazilikát mecsetként is használták, ma már múzeumként működik. A narthexen keresztül lehet bejutni a mecsetbe. A hatalmas főkupolát félkupolák támasztják alá, a falakon szép mozaikok és kalligráfiák. A galériáról is csodás látványt nyújt a mecset belseje.

Isztambul: Kék mecset

A Hagia Szophia szomszédságában található a Bazilika ciszterna, az egyik legnagyobb az ókori víztározók közül. I. Justinianus bizánci császár építtette 532-ben. Sejtelmes vöröses fénnel megvilágított márványoszlopokat, aranyhalakat és két oszlop alján fordított medúzafejeket láttunk.

Isztambul: Hagia Szophia

Nem maradhat ki Isztambulban a vásárlás sem. Vasárnap lévén a Fedett Bazár sajnos zárva volt, de helyette a Fűszerbazárt kerestük fel. Különleges fűszerek,

teák, kávék, aszalt gyümölcsök és különböző finomságok mellett turistáknak szánt lámpások, kerámiatárgyak, szappanok, ruhák is kaphatók. Színes kavalkádot alkot az üzletek áruválasztéka.

Vásárlás után a Galata híd melletti kikötőbe sétáltunk, ahonnan a Gönül 5 nevű sétahajóval elindultunk a Boszporuszon, amely az Európát Ázsiától elválasztó tengerszoros, s a Fekete-tengert a Márvány-tengerrel köti össze. Az Atatürk híd és a Fatih Sultan Mehmed híd szeli át a Boszporuszt. Mind az európai, mind az ázsiai parton kormányzati épületek, hotelek, fürdők, villák, horgászó helyiek láthatók. Kellemes kirándulás volt!

Újabb hosszú, kimerítő séta után értünk vissza szállodánkba, ahol a finom vacsora után kipihentük a nap fáradalmait.

Következő nap elhagytuk Európát, és az Atatürk hídon átkelve beléptünk Ázsiába. Délre érkeztünk Ankarába, Törökország fővárosába. Modern, magas toronyházak és nagy parkok jellemzik a várost. A város feletti dombon található Mustafa Kemal Atatürknek, a Török Köztársaság alapítójának mauzóleuma. Csoportunk egyik része ez utóbbi emlékművet tekintette meg, míg könyvtáros útitársaink a Török Nemzeti Könyvtárat (Milli Kütüphane) keresték fel. A könyvtár igazgatója és titkára fogadott minket. A könyvtár fennállásának hatvanöt éves jubileuma alkalmából készített rövidfilm megtekintése után az intézményről és tevékenységeiről kaptunk ismertetést. A könyvtár nemzeti és egyetemi könyvtár, 1946-ban jött létre. Egyetemisták, oktatók és kutatók iratkozhatnak be, de a köteles példányként beérkezett dokumentumok nem kölcsönözhetők. Könyvek, folyóiratok, kéziratok mellett térké-

Ankara: Török Nemzeti Könyvtár

peket, kottákat, festményeket, lemezeket is gyűjtenek, az állományt hárommillió dokumentum képezi. Az épületegyüttes három külön részből áll: az adminisztratív blokkból, az olvasótermek épületéből és a raktárból. Két nagy konferenciateremben szerveznek konferenciákat, a galériában a helyi művészek alkotásai tekinthetők meg. Saját kórusa is van a könyvtárnak, rendszeresen fellépnek.

Rövid beszélgetés és a kölcsönös megajándékozás után elbúcsúztunk az igazgatótól, majd megtekintettük a kéziratok kiállítását, a látássérültek helyiségeit, ahol hangoskönyveket lehet hallgatni, a zeneműtárat, a galériát, az olvasótermeket.

Délután, több órányi utazás után, a Sós-tónál álltunk meg, amelyik Törökország második legnagyobb tava, és kilencszáz méter magasan fekszik. Tízszer több só van benne, mint a Holt-tengerben, kitermelés is zajlik. A sót exportálják, illetve kozmetikumokat készítenek belőle. Érdekes volt lépkedni a tó medrének nyárra kiszáradt, vízmentes, csupa só részében, a sóréteg szikrázott a napsütésben.

Kappadókiai szállásunk felé tartva megcsodálhattuk a hófödte, majdnem négyezer méteres Erciyes-hegyet és a naplementét. Finom vacsora után fáradtan dőltünk ágyunkba.

Kappadókiában a világon egyedülálló látványosságok találhatók, amelyek több millió év alatt, a természeti erők működésével jöttek létre. Aznapi programunk során sikerült megnéznünk a főbb csodákat. Kaymakli földalatti városával kezdtük, amely az első keresztények búvóhelye volt. A nyolcszintes, járatokból és termekből álló, tufából kivájt város négy szintje látogatható. Izgalmas belegondolni, hogyan is éltek itt egykor. Végigjártuk a templomot, a nappalit, a hálószobákat, a konyhát, az élelmiszertároló helyeket.

Kappadókia

Ezután a Galambvölgynél fényképeztünk, háttérben Uçhisar sziklaerőd barlanglakásaival. Érdekessége a völgynek, hogy a helyiek a kőzet mélyedéseibe helyezték el a csapdájukat, hogy a galambokat megfogják.

Galambvölgy

Az Özler Centre Artisanal ékszerüzlet műhelyében az ónix feldolgozásának menetével ismerkedtünk meg, majd az ékszerüzletben válogathattunk a szebbnél szebb ékszerek közül.

Egy magasabb pontról a Göreme-völgy panorámáját is megcsodálhattuk. Lélegzetelállító látvány a sok változatos sziklaképződmény, köztük lakóházakkal. Jól látni a völgy fölé magasodó Erciyeshegy hófödte csúcsát.

Kolostor

A Göreme Nemzeti Park sziklaépületeit is végigjártuk a tikkasztó hőségben. A vallási negyedben kolostorok, vallási iskolák és sziklatemplomok találhatóak. A legszembetűnőbb szikla az egykori női kolostor, ami sajnos ma már nem látogatható, annyira súlyosan lerombolta az eső, a szél és a hó. Szent Bazil hozta létre az első kolostort, neki szenteltek templomot. A templomok falain különböző ábrázolások figyelhetők meg: korai keresztény motívumok szentekről, növényi és geometrikus szimbólumok, és Jézus életének freskói.

Innen a közeli Avanos településre utaztunk, ahol az agyagozás és kerámia-készítés nemzetközileg elismert mestere, *Galip* úr fogadott minket. A hagyományos agyagozás rövid bemutatása után a mai folyamatokkal ismerkedtünk meg. A mester és tanítványai fehér és vörös agyagból készítik a legszebb, jellegzetes motívumokkal díszített kerámiákat, amelyeket szintén megnézhattunk a kiállítótermekben. A legkülönlegesebb kerámia-tárgyak a sötétben foszforeszkálnak.

Végül a tündérményekhez jutottunk. Ezek egyedülálló sziklaképződmények, amelyeket a természet ereje formált meg: magas oszlopok, tetejükön „kalapokkal”. Távolról, de közelről is lenyűgöző látvány.

Vacsora után a társaság egy része elment a török estre. Földalatti étteremben néztük meg először a kerengő dervisek előadását, majd a tehetséges táncosokat, akik különböző török néptáncokat mutattak be helyi zenészek ritmusaira. A vendégeknek leginkább a hastáncosnő tetszett, aki a társaságtól elcsalogatott férfiaknak próbálta megtanítani a hastáncot. Szórakoztató műsor volt.

Másnap korán indultunk, elhagytuk Kappadókiát. Nagy szerencsénkre rengeteg hólégballont láthattunk a Göreme-völgy sziklaképződményei felett.

Első megállónk a Konya és Aksaray között, az egykori Selyemút mentén található Sultanhani karavánszeráj volt. Magas falak veszik körbe a belső udvart, amelyben mecset, hálóműhelyek, konyha és istálló található. Tökéletes védelmet nyújtott a karavánok számára a rablók elől.

A buszon utazás közben az iszlámmal és a Koránnal ismerkedtünk. A VII. szá-

zadban kialakult vallást Mohamed próféta, majd tanítványai terjesztették, mára az egész világon vannak hívei. Szent írása a Korán.

Konya

Konya az Allahal misztikus kapcsolatban álló kerengő dervisek városa. Leghíresebb képviselőjük Mevlana (Dzsálál ad-Dín Rúmí), akinek múzeumát tekintettük meg. Sok zarándok keresi fel Mevlana sírját. Bemutatószobák során keresztül alaposan megismerhettük a dervisek életmódját.

A vallási központból a Taurus-hegység felé vettük az irányt. Szerpentines emelkedőkön értünk fel kétezer méter magasra, majd magunk mögött hagyva a kontinentális éghajlatot beértünk a mediterrán térségbe. Azonnal éreztük a párát és a hőséget. Az út mellett feltűntek a narancsot, dinnyét, banánt árusító bódék. A növényzet megváltozott, mindenféle pálmák, olajfák, fügefák és leanderek. Ráadásul a Földközi-tengert pillantottuk meg!

Napunk utolsó programja az ókori aszpendoszi színház megtekintése volt. Különlegessége, hogy a színházban tökéletes a hang, pontosan hét másodpercig hallani, a vízpipa hangjával kísérleteztek ki.

Este értünk meg szálláshelyünkre, Antalyába. A finom vacsora előtt még megmártóztunk a szálloda medencéjében, jólesett a nagy hőségben!

Következő napunkat ruhavásárlással kezdtük Denizliben, amely a török textilipar központja. Közelében található Hierapolisz és Pamukkale. Utóbbi gyógyvizű forrásait már az i. e. II. században is használták, Európa minden részéről érkeztek ide a gyógyulni vágyók. A források különlegessége, hogy nagy területen, lépcsőzetesen helyezkednek el. Sokan telepedtek le Hierapoliszban és haltak meg itt, a város temetője hatalmas, rengeteg, kőből emelt síremléssel.

Epheszosz

Innen Epheszoszba utaztunk, amely Róma után a birodalom második legfontosabb városa volt. Az ókorban a csodájára jártak az utazók. A régészeti feltárásoknak köszönhetően betekintést nyertünk az egykori város életébe. Végig-

sétáltunk Epheszosz főutcáján, megnéztük az Odeont, Celsus könyvtárát és Hadrianus templomát.

Szűz Mária feltételezett utolsó lakhelye szintén Epheszoszban található, a Koressos-hegyen. A kis kőház, egy majdnem teljesen újjáépített kápolna, a római katolikusok, az ortodox keresztények és a muzulmánok számára is fontos zarándokhely.

Izmir

Ézután elindultunk Izmirbe, Törökország harmadik legnagyobb városába, újabb szálláshelyünkre. A vacsora után nem volt erőnk elsétálni a tengerhez, inkább pihentünk.

Utazásunk utolsó előtti napját Pergamon városával kezdtük. A mai Bergama feletti domboldalra libegővel jutottunk fel. Itt fekszik a pergamoni akropolisz, amely még romos állapotában is magán viseli a görögök, perzsák, rómaiak, bizánciak, szeldzsukok, oszmánok nyomait. A várost dupla falrendszer vette körbe. Az alsóbb szinteken állt több híres szentély (Aszklépiosz, Athéna), a hegytetőn a híres pergamoni könyvtár és a színház, valamint a királyi palota és a Trajaneum (a római világuralom temploma). A legismertebb a piac felett kiásott Zeusz-oltár, amelynek eredetije ma Berlinben, a Pergamon Múzeumban tekinthető meg.

A város lakói Aszklépiónba jártak gyógyulni, Pergamont és az ókori kórházvárost hosszú sétány kötötte össze. A város kapuján csak azok a betegek nyertek bebocsátást, akiken tudtak segíteni. A gyógyulni vágyók a kút vizéből ittak, majd megfürödtek, iszappakoláson és egyéb kezeléseken vettek részt. A színházban szórakoztak, a könyvtárban olvastak.

A következő célunk Trója városa volt. A német amatőr régész, Heinrich Schliemann kezdte feltárni a területet, s ásatásai során derült ki, hogy kilenc város épült egymásra az idők folyamán. Egyes régészek feltételezik, hogy Trója VII. szintje lehetett Homérosz Trójája. A szabadtéri múzeum előtt található a turistáknak szánt hatalmas trójai faló.

Napunkat Çanakkale városban zártuk, amely az első világháborúban fontos szerephez jutott a Dardanellák ostromakor, majd később a függetlenségi harcok során is. Kellemes város, hosszú tengerparti sétányokkal, kikötővel, éttermekkel és szórakozóhelyekkel.

Trója

Márvány-tenger

Másnap, a Törökországban töltött utolsó napunkon, korán indultunk. Kompdal keltünk át a Dardanellák tengersizoron, ami az Égei-tengert a Márvány-tengerrel köti össze. Az egyórás kompozás után visszatértünk Törökország európai oldalára.

Edirne: Szelim-mecset

Innen egyenesen Edirne, a legnyugatibb török város felé tartottunk, hogy ott megtekintsük a Szelim mecsetet, amely Törökország második legnagyobb mecsete.

Ezután sajnos búcsút vettünk Törökországtól, s a kora délutáni órákban átléptünk Bulgáriába, ahol meg sem álltunk Szófiáig, szálláshelyünkig. Vacsora után még felfedeztük egy séta keretében a bolgár főváros belvárosát, ahol nagyon szép kormányzati épületek, templomok, szobrok találhatóak. Az esti kivilágításban még szebbek az épületek.

Elérkeztünk nagy török utazásunk utolsó napjához, ami abból állt, hogy minél hamarabb hazaérjünk Bulgáriából, Szerbián át, Magyarországra. Az esti órákban értük el Budapestet, a Keleti pályaudvart.

Szófia

Törökország nagyon kellemes meglepetés volt, az ázsiai területen is európai színvonalú. Nagyon gazdag ország minden szempontból, hiszen négy tenger mossa partjait, hatalmas hegyvonulatok jellemzik, kellemes az időjárás, kedvesek az emberek. S a rengeteg történelmi helyszín...

Ebben a beszámolóban a török látványosságoknak csak egy kis részét sikerült bemutatnom. Éppen ezért azt javaslom, aki csak teheti, keresse fel ezt a csodálatos országot és legyen sok élményben része! ■

A *Vidimus enim stellam eius...* kötettel a fiatal kutatók és doktoranduszok második nemzetközi teológuskonferenciáján elhangzott előadások írott összefoglalóit, a fiatal kutatók tanulmányait tarthatja kezében az olvasó.

A Doktoranduszok Országos Szövetségének Teológiai Tudományos Osztálya 2010-ben jött létre. Azért, hogy egyrészt a különböző területeken doktoráló teológusoknak, másrészt a teológia iránt érdeklődő, de más szakterületeken képzett kutatóknak lehetőséget nyújtson tudományos munkájuk megismertetésére olyan légkörben, amely közösségteremtő erejével egymás gondolkodásának kölcsönös megismerését is lehetővé teszi.

A második nemzetközi teológuskonferenciára, amelyet egyben a 2011-es év legnagyobb hazai doktoranduszkonferenciájaként is jegyeznek, 2011. október 14. és 16. között került sor a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán. A konferenciára külföldről – például Kanadából, Ukrajnából stb. – és belsőldről egyaránt érkeztek résztvevők, és a teológia mellett különböző szakterületeket is képviseltek a doktorálni kívánó hallgatók.

Ez a sokszínűség tükröződik a kiadványban is, a kötet 64 előadás írott változatát foglalja magában. A kötetet Szávay László szerkesztette, és a L'Harmattan Kiadó és a Károli Gáspár Református Egyetem adta ki még 2011-ben, Budapesten. A könyv olyan, mint egy tarka mezei csokor. Ahogy a mezei virágokat a

gyűjtőhelyük – a mezők frissessége és szabadsága – egy csokorba köti, és az erdők, rétek illata belengi, úgy rendeli a kötet színes egységét adó fejezeteket a különböző tanulmányok egy irányba mutatása egymás mellé. A címadó bibliai idézet, a „Vidimus enim stellam eius...”, azaz a „Láttuk csillagát napkeleten...” (Mt. 2,2), azt a Betlehemi csillagot idézi meg, amely a bibliai kor embereinek a figyelmét hívta fel, fókuszálta a megszületett Megváltóra, és arra a magatartásra utal, amellyel a napkeleti bölcsek reagáltak a csillag megjelenésére: láttak és elindultak.

A latin *Vidimus enim stellam eius...* címválasztás a későbbi időszakok egységes latin nyelvhasználatát is eszünkbe juttatja, ez a nyelv fogta össze egykor a világot. És ahogy a latin nyelv ezt megtette és az összetartozást erősítette, a Betlehemi csillag, az evangélium örömezene ugyanúgy összefogja a népeket. Korokon átívelő hídként. Ennek az üzenetnek egységes, ámbar színes hírvivője ez a könyv is. A kötet jellemzője, hogy rövid, könnyen emészthető tanulmányok gyűjteménye. Értéke, hogy a szerzők választott témájukat alaposan körbejárják, és így bennünket, érdeklődő vagy éppen választ kereső olvasókat színvonalas olvasmányhoz juttatnak. Miként már a konferencián – ahol párhuzamos szekciókban zajlottak az előadások – a teológia mellett más szakterületek kutatási eredményei is elhangzottak, a könyvben ezek a tudományágak (pl. a nyelvtudomány, a

művészettörténet, a politikatudomány stb.) ugyanúgy megjelennek. Ez lehetővé teszi, hogy egy-egy szakterület aktuális témakörébe bepillantást nyerjünk és az új kutatási eredményekről első kézből értesüljünk, továbbá azt is, hogy a kötet tanulmányai közül érdeklődésünk szerint szemezgessünk. Már a tartalomjegyzék sem hagy kétséget, a választék bőséges. A kötet első fejezetében Jánossy Imre teológiai tanár Barth Károllyal – a múlt század meghatározó protestáns teológusával – való kapcsolatáról olvashatunk. A további oldalakon pedig egyháztörténeti, kultúrtörténeti vagy zenetörténeti tanulmányok mellett pasztorálpszichológiai vizsgálatokkal foglalkozó írásokat, bibliai szövegelemzéseket, irodalomtörténeti érdekességeket. Olyanokat, mint például a *Liszt Ferenc egyházzenejének protestáns vonatkozásai*, a *Lazaristák és reformkatolicizmus a 18. századi Magyarországon* vagy a *Bibliafordítás szóban és írásban a Kódexek korában* és a *Vallás és költészet a XIX. század derekán – Madách és Kierkegard* című írások.

Több tanulmány időben egymástól távol áll, de egyben sejtelmesnek tűnő történelmi korokat is átölel. A dolgozatok e korokról olyan epizódokat tárnak fel előttünk, amelyek az adott kor történéseinek összefüggéseit vagy szereplőinek motivációit is megértetik velünk. Ilyen például a *Tanácsköztársaság és Messiás*, a *Pataki István (1650 K. – 1706 K.)*, a „haldokló Erdély” lelkészársadalmának reprezentatív alakja vagy az *Antonio Possevino vicarius generális, XIII. Gergely pápa diplomatájának moszkvai küldetése* című tanulmány.

Nem csak a szerzők között találunk külhoniakat, de a tanulmányok közt is

szép számmal határon túli magyar vonatkozásúakat. Az egyik szerző például Varga Imre felvidéki református püspök munkásságával foglalkozik, a másik a kárpátaljai református iskolák helyzetét taglalja az 1920 és 1928 közötti időszakban, vagy ilyen a most említett, a „haldokló Erdély” lelkészársadalmáról írott dolgozat is.

A könyvben tematikus beosztás nincs, a kötetet a szerzők neve szerint, azaz a nevek ábécésorrendjében szerkesztették. A tematizálást azonban, önkéntelenül is, fejben megteesszük. A színes írásokat csoportba szedhetjük – a már fent említett – szaktudományok szerint, de csoportosíthatjuk témakörök vagy aktualitások alapján is. A *parlamenti pulpitus mint szószék* tanulmány azt a kérdést fessegeti, hogy politizálhat-e a keresztyén ember. De iszlám-keresztyén kapcsolatokról is szólnak írások, például az *Iszlám-keresztyén dialógusok Boldog II. János Pál pápa és Allahsükiür Pashazade vezetésével*.

A szintén e témakörbe sorolható *Iszlám, laicitás, republikanizmus – kortárs viták Franciaországban* tanulmány pedig már égető vallási, társadalmi kérdéseket érint: „Nincs egységes európai, de még egységes nemzeti szintű válasz sem arra, hogy mi a vallás, a hit, az egyházak szerepe a modern társadalomban. Ráadásul a hit és a vallás vitatott kérdéséhez nemrég egy új problematika is társult. Az elmúlt évtizedek (muzulmán) bevándorlási hulláma számos nyugat-európai országban okoz kisebb-nagyobb társadalmi feszültségeket.”

Több dolgozat a nevelés, a lelkigondozás, a spiritualitás témakörébe tartozik. Ezek közül a *Spiritualitás és lelki-*

gondozás szerzője társadalmunkról precíz helyzetképet ad, idézem: „Vajon elmondható-e mai társadalmunkról, hogy elvallástalanodott? Való igaz, hogy tömegek távolodtak el az egyháztól, és a keresztyén tartalmak is kiestek a gondolkodásból. Ugyanakkor az emberek érdeklődése a végső valóság iránt, és a spirituálisra való igény nem csökkent. Nem véletlen a nagy érdeklődés az ezotéria és a különféle vallásos színezetű eszmék, a misztikus tartalmú történetek iránt. Újabbban a tudomány, a pszichológia területén is egyre jelentősebbé válik egy újabb lélektani irányzat: a transzperszonális pszichológia, amelyben fontos szerep jut a spiritualitásnak.”

A *Keresztyén gyökerű európai társadalmak hanyatlása az ószövetségi antropológia felől* tanulmány is ezzel a kérdéskörrel szinkronizál, mélyebbre, a gyökerekig ásva. A szerző hitet téve fogalmazza meg, hogy „az ember önmeghatározása csak Isten felől lehetséges és valóságos”, és „az ember istenképűsége az Isten által átruházott felelősség, feladat és képvisélet”. A társadalmi bajok okáról merészen mondja ki, hogy az ember Krisztus-központú társadalom felépítése helyett, amelynek lehetőségét Európa „ajándékba kapta Istentől”, fokozatosan az embert helyezi a középpontba, és ezzel mellőzi Istent. És így „az európai társadalmak a Szentírásban kijelentett Istennel való fokozatos kapcsolatvesztés eredményeként láncreakcióban, egymással összefüggve, számos területen kölcsönhatást kialakítva indultak el a hanyatlás útján. Ez most már egyértelműen kimondható, sőt az idő előre haladtával eszkalálódni is fog. Az európai társadalmak a legalapvetőbb ószövetségi antro-

pológia összefoglalójában meghatározott kijelentéseket sem tudják mind inkább maguknak vallani. *Nagy kérdés, hogy az egyre inkább kialakuló lelki, szellemi, ideológiai vákuumot meg tudják-e az európai társadalmak tölteni – pontosabban újratölteni Jézus Krisztus evangéliumával?”*

Bízom benne, hogy igen. Addig, amíg ilyen és ehhez hasonló kötetek megjelennek, hihetjük, hogy ha az égbolton a Betlehemi csillag ragyogását hamis csillagok csillogása próbálja is elhomályosítani, a szívekben ez nem lehetséges. Ott nem tehető meg. Mert mindazokban, akik egyszer már látták, felfedezték a „Csillagot” és hallották az örömuzenetét, a fény nem alszik ki. De ennek ellenére ezt a tüzet is táplálni kell. A kötet bibliai szövegelemzése jó példák arra, hogy honnét és hogyan meríthetünk lelki muníciót, erőt. A Bibliából. *A Bűn és büntetés a TANACH-ban és a rabbinikus hagyományban vagy a Megsértette-e Jáél a vendégszeretet szokásának ókori konvencióit?* tanulmányok az exegézis remek példái. Ha szánunk elég időt arra, hogy eszerezők, de a kötet többi exegetáinak is a tanulmányait figyelmesen végig olvassuk, akkor ők nemcsak egy szövegelemzésen vezetnek végig bennünket, hanem rájövünk, hogy egy „izgalmas” folyamaton is. És arra is, hogy a Biblia üzenetének felfedezése és megértése nagyszerű – semmi mással nem pótolható – szellemi kaland. A konferenciakötetet mindenkinek csak ajánlhatom! Tehát: „Tolle et lege!” ■

Szávay László (szerk., 2011):
Vidimus enim stellam eius...

Bp., L'Harmattan Kiadó és Károli Gáspár
Református Egyetem. 563 o.

(A kötetben olvasható a KSH Könyvtár munkatársa,
Pfuscher Emese tanulmánya is – a szerk.)

Olvasni jó!
– Fotózni jó!
– Nevetni jó!

Fotópályázat, 2012

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár pályázatot hirdet, a CEWE Color Magyarország Kft. (Fotokonyv.hu), a HPIX Kft. (HP Kreatív Fotólaborok), az Alexandra Kiadó és Könyvruházak, a MediaCity Magyarország Kft. (Digitális Fotó Magazin) és a COPYGURU Kft. támogatásával.

A pályázat mindenki számára nyitott, aki elfogadja a pályázati feltételeket.

A fotópályázat témája az olvasás és a humor kapcsolata. Szeretnénk, ha pályázóink új, merész és vidám perspektívából közelítenék meg az olvasást mint élményt. Szívesen fogadunk komolyabb hangvételű fotókat is, melyeket egy kapcsolt anekdota tesz humorossá.

A képe(ke)t az oikfotopalyazat@gmail.com e-mail címre kell a kitöltött nevezési lappal együtt elküldeni. A nevezési lap letölthető a www.oik.hu weblapról. A pályázaton valamennyi beérkezett fotó részt vesz, amely a kiírási feltételeknek megfelel.

A pályázat beküldési határideje:
2012. szeptember 28.

Minden benevezett kép után 500 (ötszáz) Ft támogatást kérünk, melyet az OIK számlájára (Magyar Államkincstár 10032000-01427666-00000000) kérünk befizetni. A közlemény rovatban legyen feltüntetve, hogy *Fotópályázat támogatás*.

A zsűri:
Lévai Jenő fotográfus, tanár, *Szondi György*, a Napkút Kiadó vezetője, amatőr fotós, *Engel Judit*, az OIK munkatársa, „alkotó könyvtáros”.

Díjazás:
A zsűri által kiválasztott első három helyezett és a legtöbb Facebook-szavazatot kapott pályázó között a CEWE Color Magyarország Kft. által felajánlott 4 db CEWE Fotókönyvet, az Alexandra Kiadó és Könyvruházak könyvcsomagját, valamint a MediaCity Magyarország Kft. támogatásával Digitális Fotó Magazin előfizetéseket és egy lapválogatás csomagot osztunk ki.

A CEWE Color Magyarország Kft. jóvoltából valamennyi pályázó 30%-os CEWE Fotókönyv-kuponban részesül.

A HPIX Kft. biztosítja a kiállítandó képek kiváló minőségű, 30x45 méretű nyomtatását.

Plakátjaink és szórólapjaink előállításáról a COPYGURU Kft. gondoskodik.

További információ és részletes pályázati kiírás:

Nemes Anikó – nemes.aniko@oik.hu
www.oik.hu

Támogatók:
CEWE Color Magyarország Kft.
(Fotokonyv.hu)
HPIX Kft.
(HP Kreatív Fotólaborok)
Alexandra Kiadó és Könyvruházak
MediaCity Magyarország Kft.
(Digitális Fotó Magazin)
COPYGURU Kft.

Munkácsy a nagyvilágban

Munkácsy a nagyvilágban címmel nyílt kiállítás a szegedi Móra Ferenc Múzeumban a Somogyi-könyvtár gyűjteményéből. A kiállítás főként a könyvtár amerikai magyarság életét feldolgozó Vasváry-gyűjteményére épül.

Az anyagból virtuális kiállítás is készült, amely megtekinthető a könyvtár honlapján:
http://www.sk-szeged.hu/statikus_html/kiallitas/munkacsy/mm.html

Megtekinthető: október 14-éig

Augusztusi lapszámunk szerzői

Burmeister Erzsébet
Miskolci Egyetem. Könyvtár, Levéltár, Múzeum, Miskolc

Filó Krisztina
Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, Debrecen

Háda Ágnes
Szabadhegyi Magyar–Német Középiskola, Győr

Halász Magdolna
Sárospataki Irodalmi Olvasóköri, Sárospatak

Jeles Erzsébet
Mészáros Károly Városi Könyvtár, Hajdúdorog

Kiss Zsuzsanna
teológus, Iregszemcse

Kovács Emőke
Balatoni Regionális Történelmi Kutatóintézet és Könyvtár, Siófok

Magdics Erika
Szabadhegyi Magyar–Német Középiskola, Győr

Medei Erika
Szabadhegyi Magyar–Német Középiskola, Győr

Oltai Judit
Kossuth Lajos Általános Iskola könyvtára, Győr

Szakmári Klára
Budai Nagy Antal Gimnázium, Budapest

Takács Tímea
Gárdonyi Géza Városi Könyvtár, Oroszlány

KÖNYVTÁRI LEVELEZŐ/LAP

XXIV. évf. 2012. 8. szám

Kiadja
az Informatikai és Könyvtári Szövetség
az Emberi Erőforrások Minisztériuma
és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Felelős kiadó: Fodor Péter
Főszerkesztő: Fülöp Ágnes (afulopa@gmail.com)
Nyomdai előkészítés: Tóth János

Szerkesztőség:
1827 Budapest, Budavári Palota F épület
Tel./fax: 331-1398

Megjelenik évente tizenkétszer
A megrendelőknek befizetési csekket vagy számlát küldünk
Egy szám ára 520 Ft
Éves előfizetési díj áfával és postaköltséggel együtt 6200 Ft
Nyugdíjasoknak és könyvtár szakos hallgatóknak 2600 Ft
HU-ISSN 0865-1329

www.epa.oszk.hu/kl
kl@oszk.hu

Készült az Inkart Kft. nyomdájában
Felelős vezető: Somogyi Sándorné

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

*Nemzeti
Kulturális
Alap*